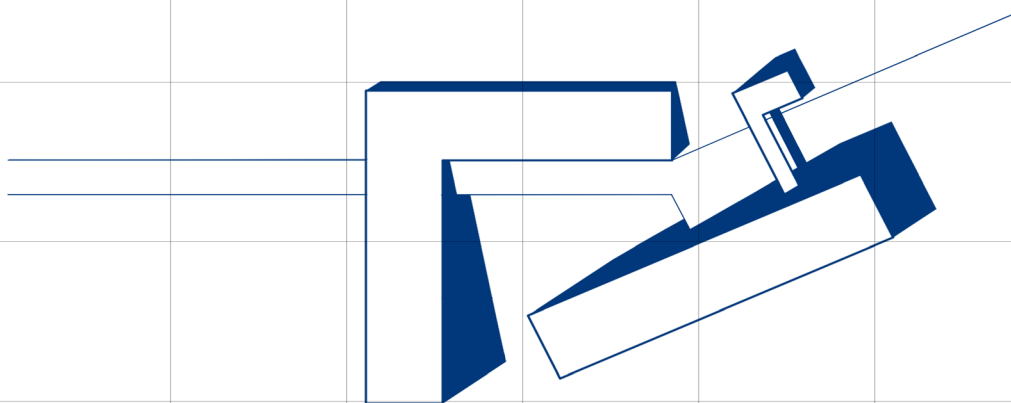

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΣΤΟ ΜΑΤΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ, ΣΤΑΘΟΓΙΑΝΝΑΚΗ ΟΛΓΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ : ΑΓΓΕΛΗΣ Γ. , ΛΑΒΒΑ Ρ.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ : ΒΑΣΙΛΑΤΟΣ Π. , ΚΛΑΜΠΑΤΣΕΑ Ρ.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ,
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΣΤΟ ΜΑΤΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

Γεωργία Σουλτανά | Όλγα Σταθογιαννάκη
Επιβλέποντες: Αγγελής Γ., Λάββα Ρ.
Σύμβουλοι: Βασιλάτος Π., Κλαμπατσέα Ρ.

Διπλωματική
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

Εργασία
ΑΘΗΝΑ

NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY OF ATHENS
School of Architecture and Engineering

CENTRE OF ENVIRONMENTAL EDUCATION,
INFORMATION AND RESEARCH
AT MATI, ATTICA

Georgia Soultana | Olga Stathogiannaki
Supervisors: Aggelis G., Lavva R.
Consultants: Vasilatos P., Klampatsea R.

D i p l o m a   T h e s i s
O C T O B E R 2 0 2 0   A T H E N S

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ

τις οικογένειές μας
την Αθηνούλα
το Βικάκι
τον Βασίλη τον πολίστα
τη Νίνου
το Μελινάκι
τον Χλεμπ
την Κατερίνα Παπ
τους Βααγγελογέρο
τον Δήμουλα
τον Ζίνη
τον κ.Πανταζή που τυπώνει

τους καθηγητές μας Αγγελή Γ. και Λάββα Ρ.
τους συμβούλους Βασιλάτο Π., Κλαμπτασέα Ρ.

και την

Η "Ομάδα χωρίς όνομα" δεν βρήκε την ονομασία της αλλά ανακάλυψε τη συνέργαση και τη συλλογικότητα. Οι διπλωματικές εργασίες των μελών αποτέλεσαν πηγή προβληματισμού και γόνιμης συζήτησης.

Ευχαριστούμε πολύ όλους/ες.

Το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας αφορμάται από τη διαπίστωση μιας προβληματικής σχέσης του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον. Συνέπεια αυτής αποτελούν οι καταστροφές που έχουν σχετίζονται άμεσα με τη συμπεριφορά του πρώτου απέναντι στη φύση, καθώς και με τον τρόπο που ο άνθρωπος εκφράζεται μέσω του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Οι περιπτώσεις περιβαλλοντικής καταστροφής ανά τον κόσμο, έχουν ποικίλες αφορμές, όμως εμείς αναγνωρίζουμε σε όλες, μία κοινή συνισταμένη. Αυτή είναι η έλλειψη παιδείας και εκπαίδευσης, όσον αφορά τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση.

Περιοχή μελέτης αποτελεί το Μάτι Αττικής, στο οποίο συνέβη η καταστροφική πυρκαγιά το καλοκαίρι του 2018. Αυτό το φαινόμενο των επανειλημμένων πυρκαγιών και γενικότερα των καταστροφών παρατηρείται όχι μόνο στο Μάτι, αλλά και σε άλλες περιοχές της Αττικής (π.χ. Κινέτα) και θα εξακολουθήσει να συμβαίνει αν δεν συμβεί αλλαγή νοοτροπίας.

Η δική μας πρόταση είναι η δημιουργία ενός Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Ενημέρωσης και Έρευνας, στην περιοχή του Ματιού. Η περιοχή επιλέχθηκε αρχικά λόγω του μεγάλου συμβολισμού που έχει μετά την πυρκαγιά του 2018, αλλά και λόγω της θέσης της, αφού στην ανατολική Αττική, δεν υπάρχει κάποιο αντίστοιχο κέντρο. Η επιλογή του οικοπέδου έχει κι αυτή ένα συμβολικό χαρακτήρα, αφού συνδέει νοητικά αλλά και πρακτικά τον οικισμό με το δάσος και τις κατασκηνώσεις του Αγίου Ανδρέα.

Στόχο του προγράμματος αποτελεί η εκπαίδευση τόσο των παιδιών όσο και των ενηλίκων σε ζητήματα που αφορούν το φυσικό περιβάλλον και τη σχέση του με το ανθρωπογενές, μέσα σε ένα πνεύμα αισιόδοξο για το μέλλον και με μεθόδους που εντείνουν τη σκέψη, την αναζήτηση, τη δημιουργικότητα, και προσκαλούν σε συμμετοχή όλη την πόλη. Το κέντρο, λοιπόν, εκτός του υπερτοπικού του ρόλου, έχει και έναν χαρακτήρα τοπικό, ενός κοινοτικού κέντρου, στεγάζοντας δραστηριότητες που αφορούν στην ζωή και στη δράση των κατοίκων.

_ABSTRACT

The subject of this final thesis is based on the fact that there is a problematic relationship between humans and the natural environment. The consequence of this is the natural disasters which are directly related to humans' behaviour towards nature, as well as to the way they express themselves through the human-made environment. The cases of environmental disaster have various causes, but we recognize a common component, the lack of education, regarding the relationship between humans and nature.

The study area is Mati, Attica, where the serious fire occurred in the summer of 2018. This phenomenon of repeated fires and disasters in general, is observed not only in Mati, but also in other areas of Attica (eg. Kineta) and will continue to happen unless a change of mindset occurs.

The proposal focuses on the creation of a Centre of Environmental Education, Information and Research at Mati, Attiki. The area was chosen because of its symbolic character, after the fire of 2018, but also because of its location, since in Eastern Attica there is no other environmental centre. Both the plot and the building itself, is a point of intersection of events and flows, since it connects semantically, but also practically the settlement of Mati with the forest and the camps of Agios Andreas. The building claims a relationship with the ground, while synthetic tools like the passage-street, the centre, the crossroads, the pit are used.

The aim of the program is the education on environmental issues, in a process that begins with awareness and ends with action, in an optimistic way and with the use of methods that intensify search, creativity, collaboration and encourage the whole city to participate. The centre, therefore, in addition to the supra-local character, also has a local one, housing activities for the residents of the area.

_ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	14
ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	16
ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΤΙ	28
ΠΡΟΤΑΣΗ	36
ΣΧΕΔΙΑ	46
ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΑΚΕΤΑΣ	58
ΣΚΙΤΣΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ	66

Αφετηρία της διπλωματικής αυτής εργασίας υπήρξε η πυρκαγιά στο Μάτι Αττικής το καλοκαίρι του 2018, η οποία είχε καταστροφικές συνέπειες. Ένα χρόνο πριν ξεκινήσουμε τη διπλωματική μας, βρεθήκαμε εθελόντριες στην πληγείσα περιοχή. Αυτή ήταν και η πρώτη μας πιο ουσιαστική επαφή με το Μάτι.

Η μεθοδολογία που ακολουθήσαμε στην εργασία ξεκίνησε με την παρατήρηση, όπως και η πρώτη μας επαφή, και με συλλογή στοιχείων. Ιστορικών, πολεοδομικών, περιβαλλοντικών κ.ά. και με συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων μετά την πυρκαγιά. Φυσικά, δεν μπορούσε να μη μας απασχολήσει το ρυμοτομικό πρόβλημα που υπάρχει στην περιοχή, καθώς και όλη η πολεοδομική κατάσταση. Για αυτό το λόγο αφιερώσαμε αρκετό διάστημα στην αναγνώριση και τη μελέτη της περιοχής, πριν καταλήξουμε όχι μόνο στο οικόπεδο, αλλά και στο ίδιο το περιεχόμενο της πρότασης. Το ζήτημα της μνήμης, συλλογικής και ατομικής, ήταν ένα ακόμα κομμάτι που μας απασχόλησε και κρίναμε ότι η πρότασή μας θέλουμε να αφήνει ένα αισιόδοξο μήνυμα με στόχο την πρόοδο.

Με βάση την παραπάνω μέθοδο, η εργασία χωρίζεται στα στάδια της ανάγνωσης περιοχής, της εστίασης στο Μάτι και της τελικής πρότασης.

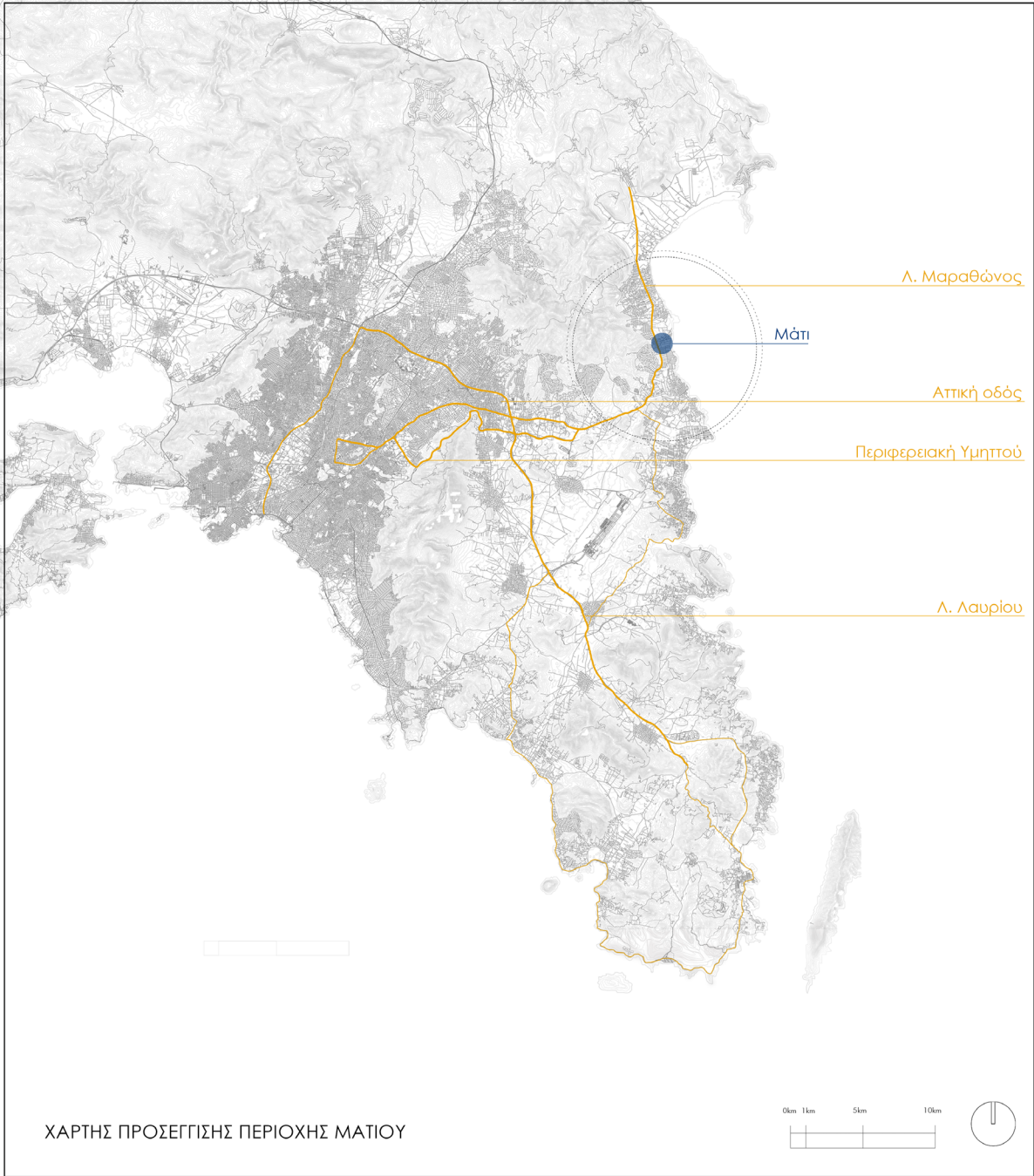

Το Μάτι αποτελεί έναν παραθαλάσσιο οικισμό της Ανατολικής Αττικής. Προσεγγίζεται από την Αθήνα μέσω μεγάλων οδικών αρτηριών, όπως η Λεωφόρος Μαραθώνος που το διασχίζει, η περιφερειακή Υμηττού και η Αττική οδός, μέσα σε διάστημα 40 λεπτών. Συγκοινωνιακά, επίσης, εξυπηρετείται από λεωφορειακές γραμμές ΚΤΕΛ, που το συνδέουν με την Αθήνα καθώς και με την υπόλοιπη Ανατολική Αττική, καθιστώντας το μία περιοχή εύκολα προσεγγίσιμη από το μεγαλύτερο τμήμα του νομού.

Η περιοχή του Μαιτού ανήκει στο δήμο Μαραθώνος, στα διοικητικά όρια της δημοτικής ενότητας Νέας Μάκρης. Στα βόρεια συνορεύει με τις παραθεριστικές κατασκηνώσεις του Αγίου Ανδρέα και μετέπειτα τον οικισμό της Νέας Μάκρης, νότια με τη Ραφήνα, δυτικά με τον οικισμό του Νέου Βουτζά, ενώ ανατολικά βρέχεται από τον κόλπο των Πεταλών στο νότιο Ευβοϊκό.

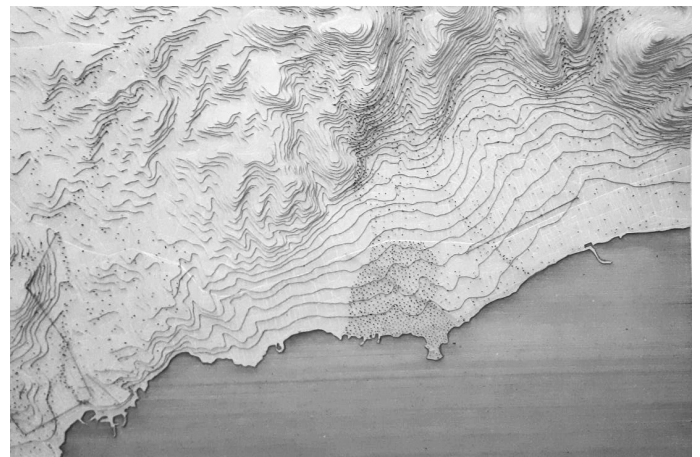
Ιστορικά η περιοχή του Ματιού αποτελούνταν από γεωργικές και δασικές εκτάσεις. Η οικιστική συγκρότηση της ευρύτερης περιοχής από τη Νέα Μάκρη ως τη Ραφήνα έχει την αφετηρία της στη δεκαετία του '30, από προσφυγικούς πληθυσμούς που κατέφτασαν μετά τη Μικρασιατική καταστροφή. Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου έγιναν απαλλοτριώσεις ή πωλήσεις ιδιοκτησιών από τη Μονή Πεντέλης και αναδιανομή των αγροτεμαχίων. Η πολεοδόμηση ήταν ιδιωτική και αυθαίρετη και βασιζόταν στις υπάρχουσες χαράξεις των επιμέρους αγροτικών εκτάσεων. Μάλιστα, στα ίχνη των τότε χαράξεων έχουν δημιουργηθεί σημερινοί βασικοί άξονες της περιοχής, όπως οι οδοί Κύπρου και Αγίου Ανδρέα.

Μεταπολεμικά έγιναν κάποιες αποσπασματικές ενέργειες ένταξης στο σχέδιο μικρών σχετικά εκτάσεων, που αποτελούσαν είτε διανομές του Υπουργείου Γεωργίας είτε εκτάσεις Οικοδομικών συνεταιρισμών.

Το μεγαλύτερο τμήμα των περιοχών ανοικοδομήθηκε την περίοδο 1970-2000, ιδιαίτερα τη δεκαετία 1970-1980. Μάλιστα, κάποια από τα μεγαλύτερα ξενοδοχεία στην ακτογραμμή του Ματιού κτίστηκαν τότε. Τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής αλλά και η εγγύτητά της με την Αθήνα συνέβαλαν στη ραγδαία αύξηση του πληθυσμού της την επόμενη δεκαετία (1980-1990), ως επί το πλείστον για παραθεριστική κατοικία. Ο χαρακτήρας της περιοχής διαμορφώθηκε με τα χρόνια ως μικτός παραθεριστικός και προαστιακός, ενώ παράλληλα καθιερώθηκε ως ένας προορισμός αναψυχής για τους κατοίκους της Αθήνας.

Κατά τις δεκαετίες του 1980 και 1990, και μετά, οι μετακινήσεις πληθυσμού από περιοχές του Λεκανοπεδίου της Αθήνας στις περιαστικές και εξωαστικές περιοχές, σε συνδυασμό με τις αλλαγές σε καταναλωτικά πρότυπα οδήγησαν στη μετατροπή πολλών περιοχών παραθεριστικής κατοικίας στην Ανατολική Αττική σε περιοχές κύριας κατοικίας. Συχνά, η δόμηση ακολουθούσε έναν άναρχο πολεοδομικό χαρακτήρα, με πολλές όψεις αυθαιρεσίας ή τις πρακτικές της εκτός σχεδίου πόλης.

Οι τάσεις αυτές ενισχύθηκαν σημαντικά κατά τη δεκαετία του 2000, με την μετεγκατάσταση του αεροδρομίου από το Ελληνικό στα Σπάτα και την δημιουργία του Διεθνή Αερολιμένα Ελευθέριος Βενιζέλος, μαζί με την ανάπτυξη νέων κυκλοφοριακών αξόνων (κατεξοχήν της Αττικής Οδού), την αστική διάχυση στην περιοχή των Μεσογείων και της Ανατολικής Αττικής, τις δυναμικές της αστικοποίησης, την ανάπτυξη νέων χρήσεων εμπορίου και αναψυχής κ.ο.κ. Αν και μετά το 2000 η οικοδομική δραστηριότητα μειώθηκε, ο πληθυσμός συνέχισε να αυξάνεται, ένδειξη μετατροπής της παραθεριστικής κατοικίας σε κύρια.

δεκαετία 1920

Οι περιοχές της Νέας Μάκρης και της Ραφήνας άρχισαν να συγκροτούνται οικιστικά από προσφυγικούς πληθυσμούς μετά την Μικρασιατική καταστροφή.

δεκαετία 1930

Κατά την περίοδο του Μεσοπόλεμου έγιναν απαλλοτριώσεις ή πωλήσεις ιδιοκτησιών της Μονής Πετρώλης και αναδιανομή των αγροτεμαχίων για γεωργική και οικιστική χρήση.

μεταπολεμική περίοδος

Μεταπολεμικά, έγιναν αποσπασματικές εντάξεις στο σχέδιο μικρών σχετικά εκτάσεων, οι οποίες είτε είναι διανομές του Υπουργείου Γεωργίας είτε εκτάσεις Οικοδομικών Συνεταιρισμών. Κατά τη δεκαετία του 1950 το κεντρικό τμήμα της Ραφήνας κατεδαφίστηκε και ανοικοδομήθηκε.

Τόσο στη Νέα Μάκρη όσο και στη Ραφήνα, το 66% του συνόλου των κτηρίων κτίστηκε κατά την περίοδο 1970-2000, ιδιαίτερα τις δεκαετίες 1970 και 1980. Αν και μετά το 2000 η οικοδομική δραστηριότητα μειώθηκε και στις δύο περιοχές, ο μόνιμος πληθυσμός συνέχισε να αυξάνεται, ένδειξη μετατροπής της παραθεριστικής κατοικίας σε κύρια.

δεκαετία 2000

Οι τάσεις αυτές ενισχύθηκαν σημαντικά κατά τη δεκαετία του 2000, με την μετεγκατάσταση του αεροδρομίου από το Ελληνικό στα Ίψατα και την δημιουργία του Διεθνούς Αερολιμένα Ελευθέριος Βενιζέλος, μαζί με την ανάπτυξη νέων κυκλοφοριακών αξόνων (κατεχόμενη της Αττικής Οδού), την αστική διάχυση στην περιοχή των Μεσογείων και της Ανατολικής Αττικής, τις δυναμικές της αστικοποίησης, την ανάπτυξη νέων χρήσεων εμπορίου και αναψυχής κ.ο.κ. Ιδιαίτερα κρίσιμη παράμετρο για την περιοχή και την ανάπτυξη της αποτελεί το λιμάνι της Ραφήνας, με μεγάλη επιβατική κίνηση και ιδιαίτερη σημασία για την Αθήνα-Αττική.

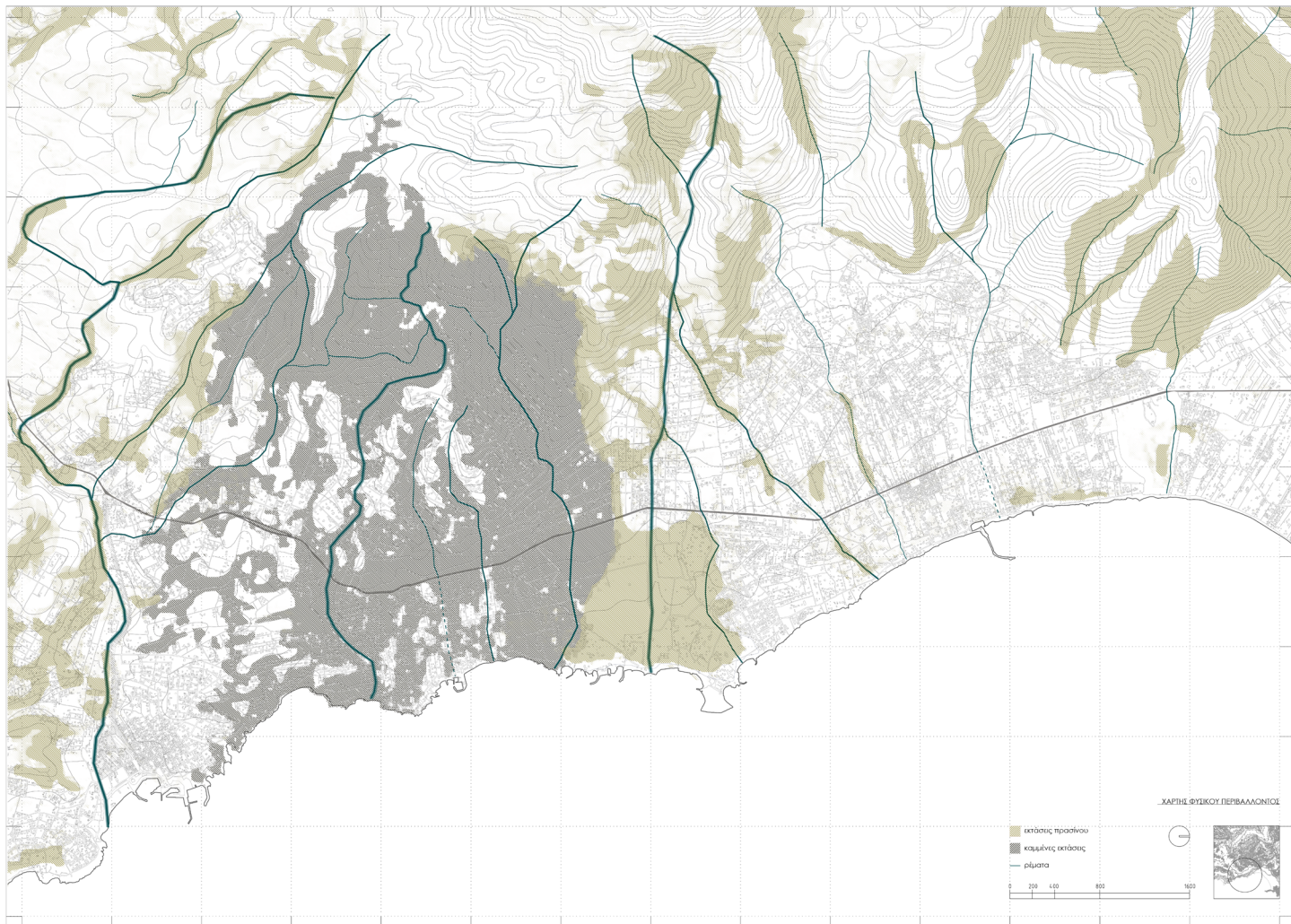

1970

1981-1991

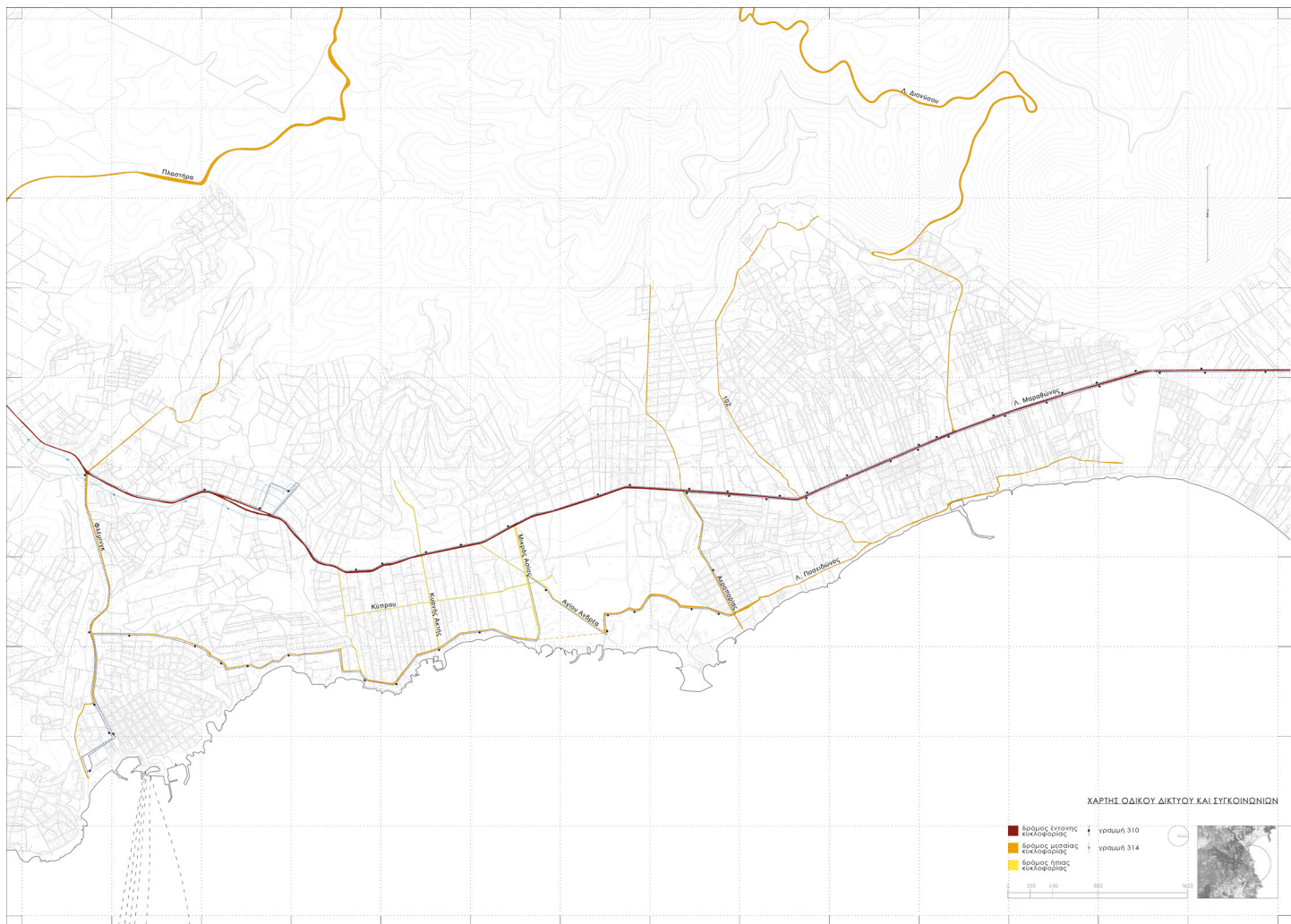
Τα φυσικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά της Ευρύτερης Περιοχής και η εγγύτητα στην Αθήνα αύξησαν την ελκτικότητα της τόσο για κύρια όσο και για παραθεριστική κατοικία με αποτέλεσμα την ραγδαία πληθυσμιακή αύξηση κυρίως αυτή τη δεκαετία. Ο χαρακτήρας της περιοχής διαμορφώθηκε με το πέρασμα του χρόνου ως μικτός παραθεριστικός και προστατικός, με πυκνοκατοικημένες και αραιοκατοικημένες περιοχές κατοικίας, ενώ παράλληλα καθιερώθηκε ως ένας προορισμός αναψυχής και παραθερισμού για κατοίκους της Αθήνας.

Κατά τις δεκαετίες του 1980 και 1990, και μετά, οι μετακινήσεις πληθυσμού από περιοχές του Λεκανοπέδιου της Αθήνας στις περιστατικές και εξωαστικές περιοχές, σε συνδυασμό με τις αλλαγές σε καταναλωτικά πρότυπα οδήγησαν στη μετατροπή πολλών περιοχών παραθεριστικής κατοικίας στην Ανατολική Αττική σε περιοχές κύριας κατοικίας. Ίσχνά, η δόμηση ακολούθησε έναν άναρχο πολεοδομικό χαρακτήρα, με πολλές όψεις αυθαιρεσίας ή τις πρακτικές της εκτός σχεδίου πόλης.

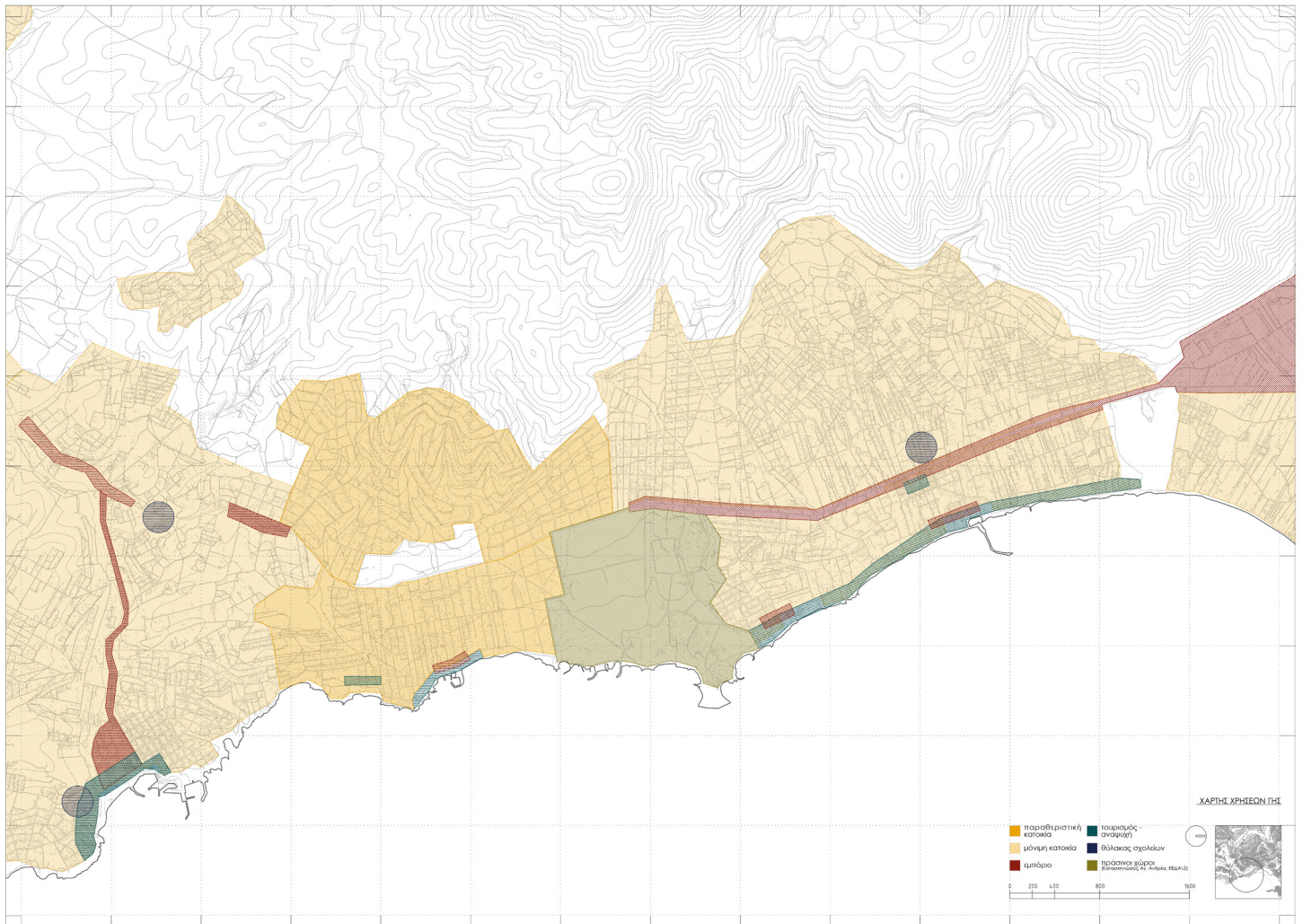
Η περιοχή από τη Ραφήνα μέχρι τη Νέα Μάκρη -η οποία περιλαμβάνει το Μάτι- χαρακτηρίζεται από μεγάλο μήκος ακτογραμμής με έντονη υψομετρική διαφορά από τη θάλασσα. Στην τελευταία καταλήγει πλήθος ρεμμάτων που διατρέχουν τους οικισμούς και διαμορφώνουν το ανάγλυφο της περιοχής. Αφετηρία τους αποτελεί ο ορεινός όγκος της Πεντέλης που κυριαρχεί στα δυτικά.

Στο χάρτη γίνεται αντιληπτή η έκταση που κάηκε από την πυρκαγιά του 2018, ενώ η μικρή οάση πρασίνου που κατάφερε να σωθεί είναι το δάσος του Αγίου Ανδρέα.

Κύριος οδικός άξονας της περιοχής αποτελεί η Λεωφόρος Μαραθώνος, η οποία διασχίζει όλες τις περιοχές από τη Ραφήνα έως το Μαραθώνα. Παράλληλα σε αυτή, η Λεωφόρος Ποσειδώνος, διατρέχει το παράκτιο μέτωπο των οικισμών, περνώντας μέσα από το δάσος του Αγίου Ανδρέα.

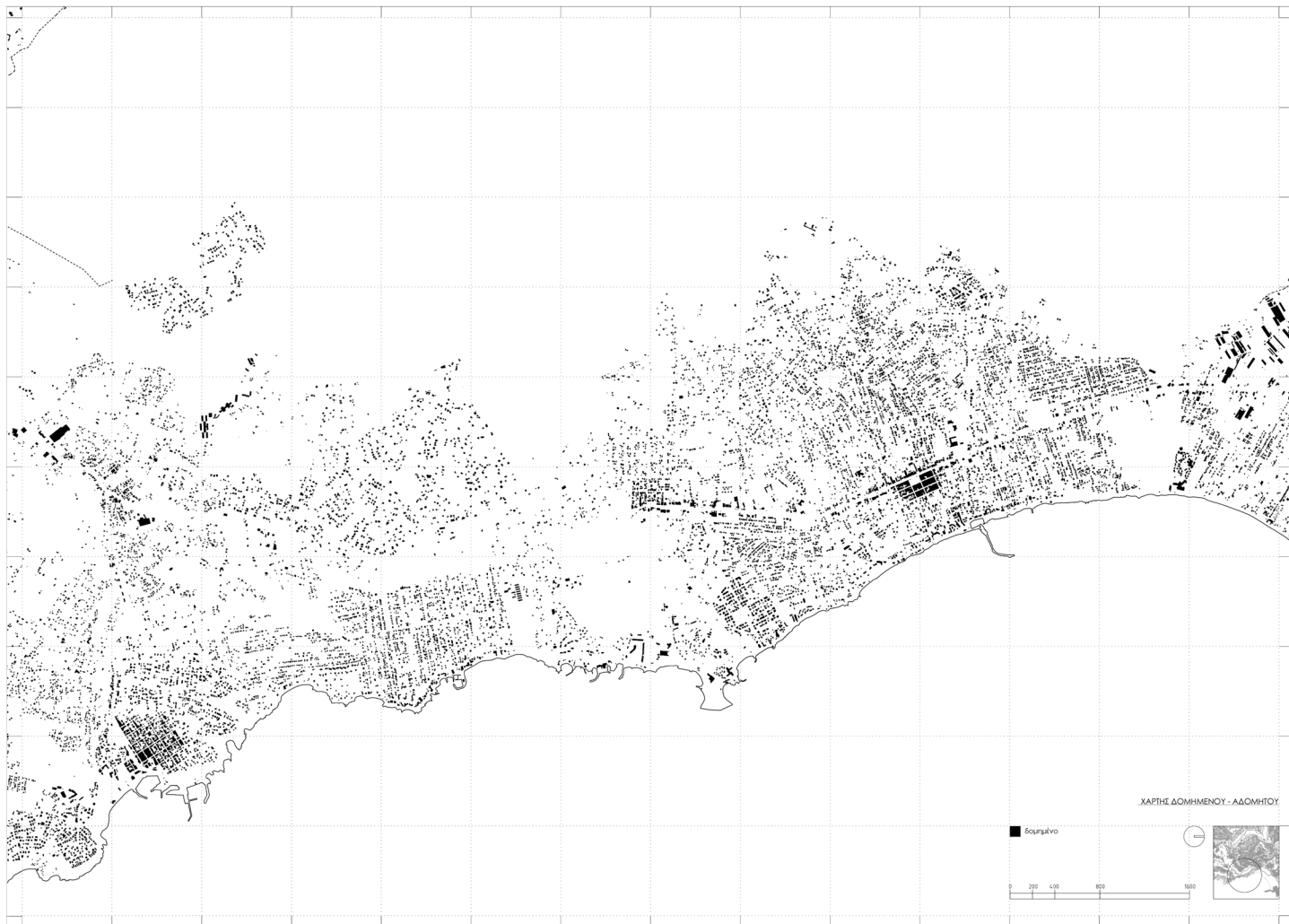
Μέσω των δύο αυτών αρτηριών πραγματοποιείται και η συγκοινωνική σύνδεση των περιοχών τόσο με την Αθήνα, όσο και σε τοπικό επίπεδο, με γραμμές ΚΤΕΛ και δημοτικών λεωφορείων.

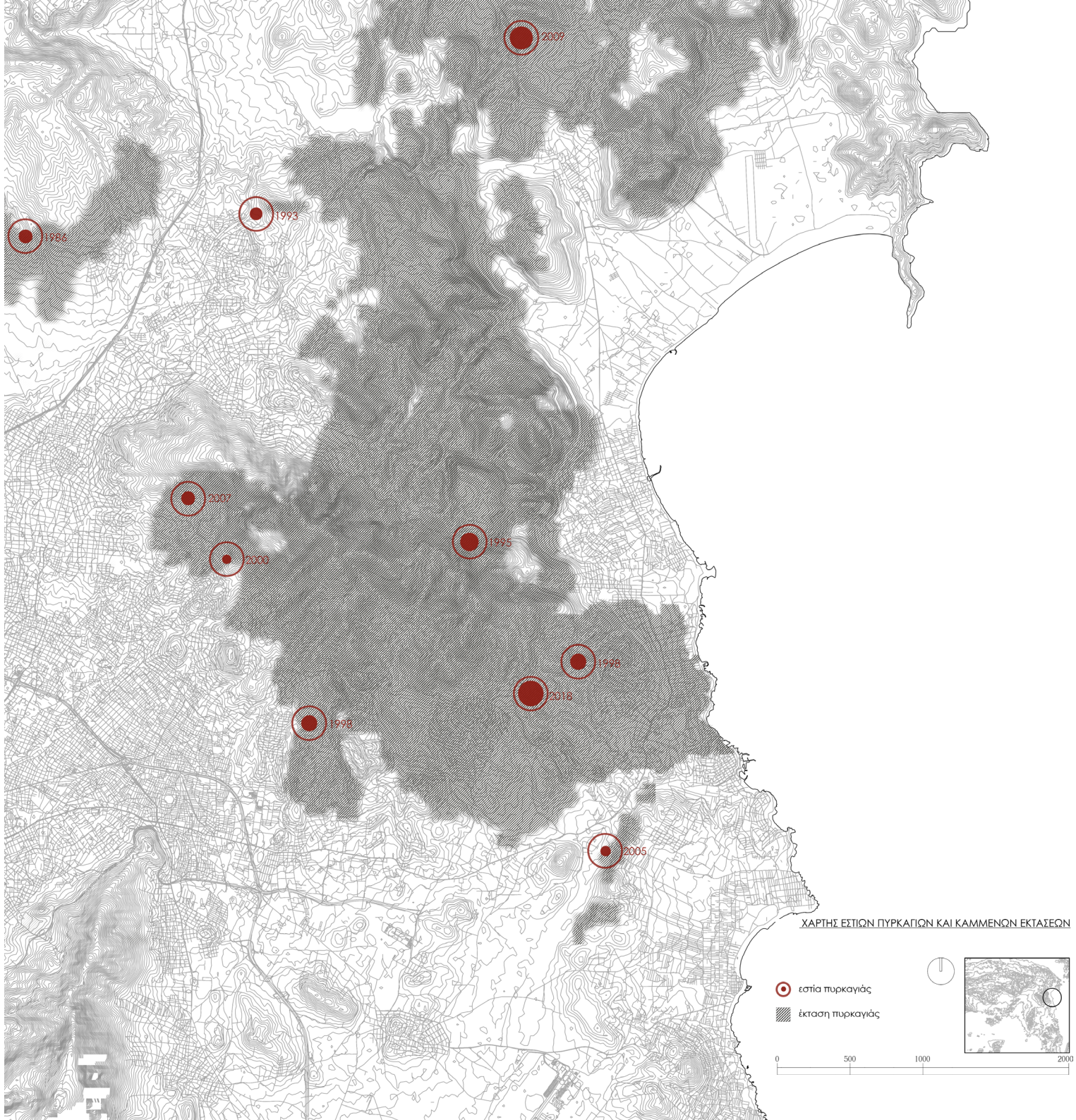
Η κύρια χρήση που παρατηρείται στην περιοχή, όπως γίνεται αντιληπτό από το χάρτη, είναι αυτή της κατοικίας, με τη μόνιμη να επικρατεί στις περιοχές της Ραφήνας και της Νέας Μάκρης. Στο Μάτι και το Νέο Βουτζά είναι κυρίως παραθεριστική, αλλά όπως έχει ήδη αναφερθεί τα τελευταία χρόνια τείνει να μετατραπεί σε μόνιμη.

Εμπορικές χρήσεις κυριαρχούν επί της Λ. Μαραθώνος και Φλέμινγκ, σε μικρότερο βαθμό στη Λ. Ποσειδώνος, στην οποία αναπτύσσεται ο τουρισμός και η αναψυχή. Το δάσος του Αγίου Ανδρέα αποτελεί θύλακα πρασίνου στην περιοχή και φιλοξενεί πλήθος κατασκηνώσεων και στρατιωτικά θέρετρα.

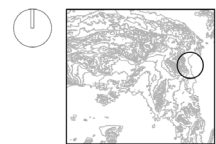

Ο οικισμός του Ματιού παρουσιάζει μία πιο αραιή δόμηση σε σχέση με αυτούς της Ραφήνας και της Νέας Μάκρης, ενώ μπορεί να παρατηρήσει κανείς και την απουσία ενός “κέντρου”. Τα μεγάλα κενά στο χάρτη ωφείλονται ως επί το πλείστον είτε σε δασικές εκτάσεις είτε σε διαμορφωμένες περιοχές κοντά σε ρέματα.

ΧΑΡΤΗΣ ΕΣΤΙΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΜΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ

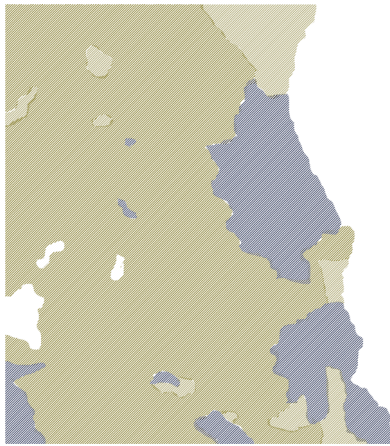
- εστία πυρκαγιάς
- ▨ έκταση πυρκαγιάς

0 500 1000 2000

1945

1995

Η περιοχή της Ανατολικής Αττικής πλήττεται από επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές τα τελευταία τουλάχιστον 30 έτη. Όπως είναι φυσικό το γεγονός αυτό, εκτός από τις μεγάλες καταστροφές που έχει προκαλέσει, έχει διαμορφώσει σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη της περιοχής. Σε μία προσπάθεια “χαρτογράφησης” τους, δημιουργήθηκε αυτός ο χάρτης, στον οποίο αποτυπώνονται οι πληγείσες εκτάσεις αλλά και οι εστίες των μεγαλύτερων εξ αυτών πυρκαγιών.

Σε μία συγκριτική ματιά, παρατηρούμε ότι οι περιοχές της Νέας Μάκρης και του Ματιού, που αποτελούσαν κυρίως αγροτικές εκτάσεις και καλλιέργειες το 1945, έφτασαν το 1995 να έχουν αναπτυχθεί στους σημερινούς οικισμούς.

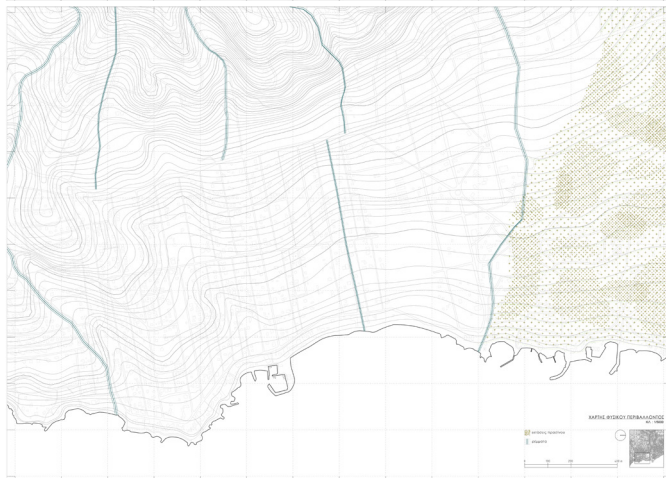
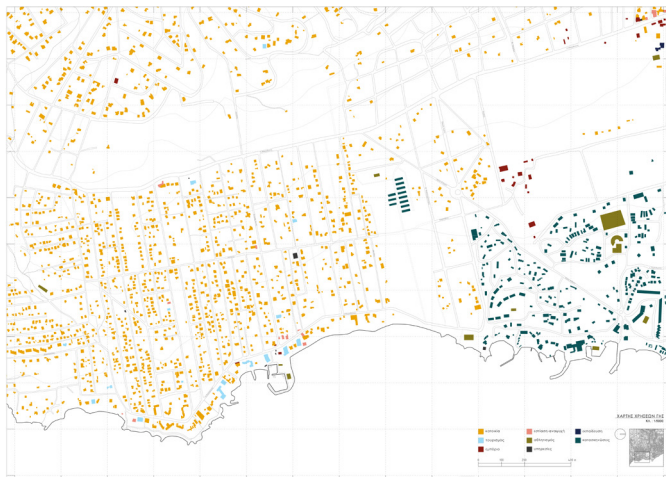
- 1986 **Βαρουπόμμη**
Περισσότερα από 40.000 στρέμματα κάηκαν στη Βαρουπόμμη. Την ίδια χρονιά μεγάλη πυρκαγιά έπληξε και το Πεντέλικο. Σε μία από τις φωλιές κινδύνευαν το Μοναστήρι της Πεντέλης, ορισμένα σπίτια της περιοχής και το Αστεροσκοπίο.
- 1992 **Αυλώνας**
Η πυρκαγιά ξεκίνησε από τον σκουμυδότοπο του Αυλώνα. Οι φλόγες έκαμαν τη Μαλακάσα, τα Κιούρκα, περιοχές κοντά στη λίμνη του Μαραθώνα, το Καπανδρή, το Γραμματικό, τον Κόλαμο και τον Δροπό, αποτελώνεται οι χάρθηκαν περισσότερα από 55.000 στρέμματα.
- 1993 **Άγιος Στέφανος**
Η φωτιά ξεκίνησε από τον Άγιο Στέφανο λόγω πτώσης ενός στρατιωτικού ελικοπτήρου, αλλά πολύ γρήγορα επεκτάθηκε σε Μαραθώνα, Σταμάτα, Διόνυσο, Μάνδρα και Παλλήνη. Λίγους μήνες μετά, δεύτερος γύρος πυρκαγιών κατέκαψε την παλαιά Πεντέλη, το Ντεσά και την Παλλήνη. Καταστράφηκαν περισσότερα από 11.000 στρέμματα.
- 1995 **Πεντέλη**
Οι φλόγες ξεκίνησαν από τον Άγιο Πέτρο, κοντά σε γραμμή υψηλής τάσης της ΔΕΗ. Πέκερι, Παλλήνη, Ανθούσα και Πεντέλη παραδόθηκαν αμέσως στις φλόγες, ενώ ολοσχερώς κάηκε το δάσος της Ροσπετιώσας. Η φωτιά έφτασε στην Καλλιχνούπολη και στο Ν. Βουτζά. Περισσότερα από 150 σπίτια υπέστησαν ζημιές και πάνω από 100.000 στρέμματα δάσους κάηκαν.
- 1998 **Πεντέλη**
Μέτατα που ξεκίνησαν από το Ν. Βουτζά και από την Ανθούσα, συνέχισαν να καίνε τα παλιά καμένα, Σταμάτα, Διόνυσο, Νεραπειτώσα, Ροδότολη, Καλλιθέα Πεντέλης, Παλαιά και Νέα Πεντέλη, Ντεσά, Ανθούσα, ήταν η περιοχή της πυρκαγιάς. Υπολογίζεται ότι κάηκαν περί τα 75.000 στρέμματα πυκνού πευκοδάσους.
- 2000 **Πεντέλη**
Η πυρκαγιά εκδηλώθηκε μέσα στο δάσος, που είχε απομείνει προς την περιοχή του Αγίου Σώλα, μετά τη Νέα Πεντέλη. Τέθηκε υπό έλεγχο σχετικά γρήγορα, αλλά πρόλαβε να καταστρέψει όλα όσα ο μηχανισμός της εθνικής αναδάσωσης δημιουργούσε την περασμένη δεκαετία.
- 2005 **Ραφήνα, Καλλιχνούπολη, Νέος Βουτζάς**
Η φωτιά ξεκίνησε από τη Ραφήνα. Η Αγία Τριάδα και η Αγία Κυριακή τυλίχτηκαν σχεδόν αμέσως στις φλόγες, ενώ λίγο αργότερα παραδόθηκαν ο Νέος Βουτζάς και η Καλλιχνούπολη. Η πυρκαγιά απήλασε σπίτια και η Καλλιχνούπολη εκκενώθηκε, όπως και οι κατασκηνώσεις και το Νοσοκομείο Παιδών Πεντέλης.
- 2007 **Πάρνηθα, Πεντέλη**
Η φωτιά στην Πάρνηθα ξεκίνησε από τα Δερβενοχώρια και επεκτάθηκε στο πυκνό δάσος λόγω των ισχυρών ανέμων. Την ίδια χρονιά ξεκίνησε και η Πεντέλη. Στη Νέα Πεντέλη, καθώς επίσης και βορείως της Άνω Πεντέλης και του Κοκκινορά προσδιορίζονται τα σημαντικότερα μέτατα της πυρκαγιάς. Κάηκαν περισσότερα από 10.000 στρέμματα.
- 2009 **Γραμματικό**
Στις 21 Αυγούστου πυρκαγιά ξέσπασε στην περιοχή του Γραμματικού, είχε διάρκεια περισσότερων ημερών και έκαψε συνολικά 210.000 στρέμματα, κυρίως πευκοδάσους. Επεκτάθηκε σε ολοκληρή τη βορειοανατολική Αττική, από την περιοχή του Γραμματικού και τον Μαραθώνα μέχρι το Πέκερι και την Παλλήνη.
- 2017 **Βορειοανατολική Αττική**
Από τα τέλη του Ιουλίου μέχρι και τα μέσα του Αυγούστου, η βορειοανατολική Αττική είχε 39.000 στρέμματα καμένης γης. Στις 13 Αυγούστου εκδηλώθηκε πυρκαγιά στον Κόλαμο Αττικής. Επεκτάθηκε στο Βαρνάβα και κινήθηκε μέχρι την παραλία σε Αγίους Αποστόλους και Ίσαη Γραμματικό. Κάηκαν σπίτια, κινδύνευαν κάτοικοι και εκκενώθηκαν δύο κατασκηνώσεις.
- 2018 **Νέος Βουτζάς, Μάη**
Οι φλόγες ξεκίνησαν από τον Νταού Πεντέλης, ενώ ταυτόχρονα εξελισσόταν πυρκαγιά στην κινέτα. Λόγω των ισχυρών ανέμων επεκτάθηκε γρήγορα στο Νέο Βουτζά, πέρασε τη Λ. Μαραθώνος και έφτασε μέχρι τη θάλασσα, καταστρέφοντας τον οικισμό του Μπαπού. Εκκενώθηκαν οι κατασκηνώσεις του Αγ. Ανδρέα και το Λυρρέιο Ίδρυμα. Έχασαν τη ζωή τους συνολικά 102 άνθρωποι, ενώ κάηκαν 2.488 σπίτια και 12.760 στρέμματα.

_ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΤΙ

Η ρυμοτόμηση του Ματιού στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό όπως έχει αναφερθεί στη διανομή των αγροτεμαχίων και τις χαράξεις εκείνης της εποχής. Χαρακτηριστικό αποτελούν τα επιμήκη οικοδομικά τετράγωνα χωρίς κάθετες υποδιαιρέσεις. Κύριοι οδικοί άξονες είναι η Λ. Μαραθώνος, η Λ. Ποσειδώνος στο παράκτιο μέτωπο και η παράλληλη σε αυτές Κύπρου. Η τελευταία διατηρεί τη χάραξη της πριν τη δημιουργία του οικισμού και αποτελεί το μοναδικό δρόμο που διατρέχει το Μάτι κεντρικά σε αυτή τη διεύθυνση. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η οδός Αγ. Ανδρέα που ξεκινά από τη Λ. Μαραθώνος, παραλαμβάνει την κυκλοφορία της Λ. Ποσειδώνος και διασχίζει το δάσος του Αγ. Ανδρέα.

Προβλήματα που παρατηρούνται και φαίνεται να έχουν άμεση σχέση με την καταστροφή του 2018 είναι η έλλειψη κάθετων προς την Κυανής Ακτής δρόμων ώστε να κατανέμουν τις ροές, τα αδιέξοδα στενά και οι ελάχιστες προσβάσεις προς τη θάλασσα.

Η κατοικία κυριαρχεί ως χρήση στην περιοχή, με χαρακτήρα που τείνει να μετατραπεί από παραθεριστική σε μόνιμη. Η ακτογραμμή αποτελεί το κέντρο του Ματιού, αφού στη Λ. Ποσειδώνος συγκεντρώνονται χρήσεις τουρισμού, αναψυχής και εμπορίου, ενώ μέρος αυτών συναντάται και επί της Λ. Μαραθώνος. Οι κατασκηνώσεις και τα θέρετρα του στρατού βρίσκονται στη δασική έκταση του Αγίου Ανδρέα, με μία συστάδα αυτών να εμφανίζεται και στα όρια του οικισμού.

Το ανάγλυφο του Ματιού δεν παρουσιάζει έντονες κλίσεις, σε αντίθεση με αυτό του Ν. Βουτζά, χαρακτηρίζεται όμως από απότομη ακτογραμμή με υψομετρική διαφορά με τη θάλασσα που φτάνει τα 6 μέτρα. Τα ρέματα κάνουν έντονη την παρουσία τους και έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πυρκαγιά. Στο χάρτη αποτυπώνεται η σημερινή κατάσταση του πρασίνου στην περιοχή, με το δάσος του Αγ. Ανδρέα ευτυχώς να μην έχει πληγεί σε μεγάλο βαθμό.

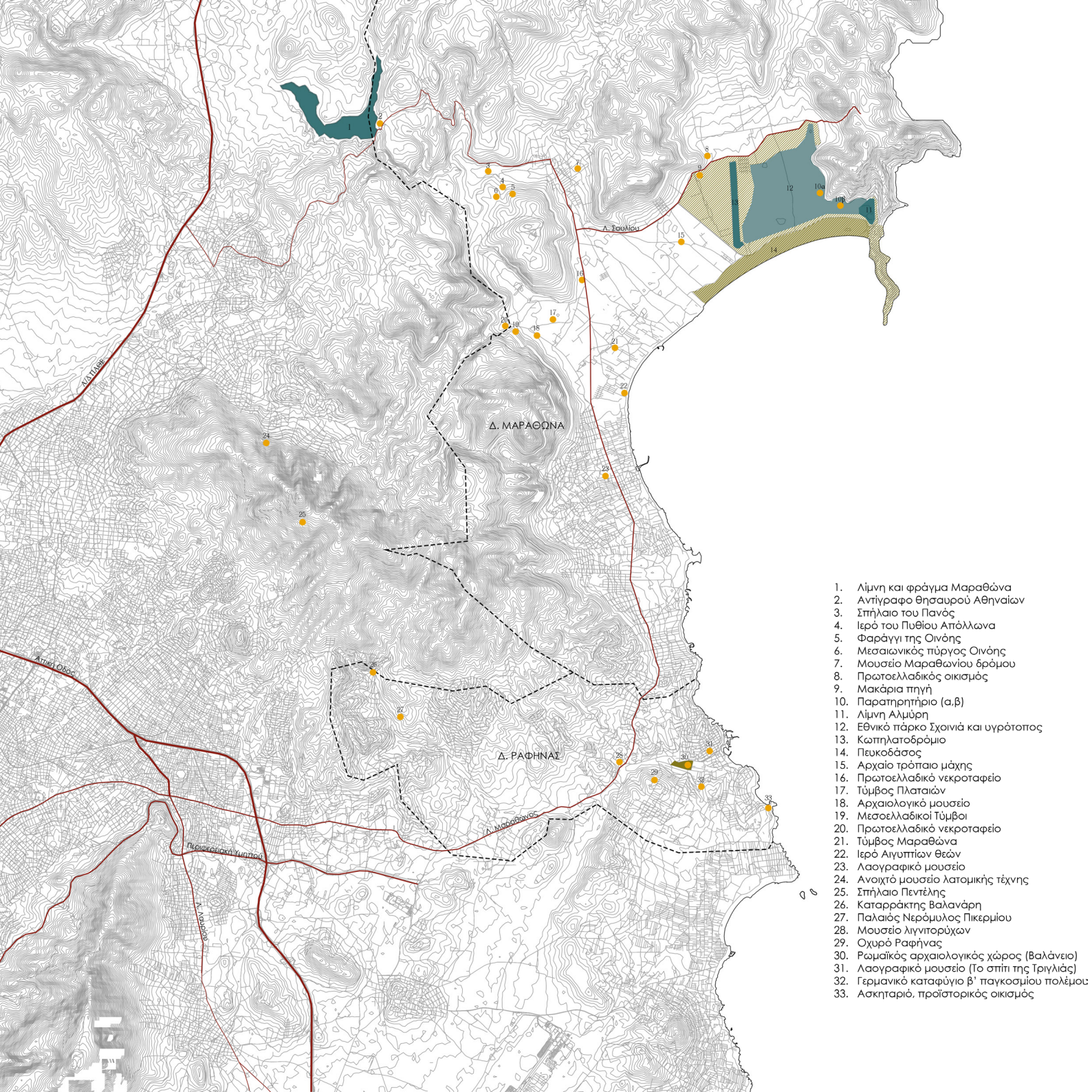

Λόγω της πυρκαγιάς του 2018, πολλά κτήρια καταστράφηκαν ή υπέστησαν ζημιές και κρίθηκε άμεση η ανάγκη εκτίμησης της κατάστασής τους από τους αρμόδιους φορείς. Ως αποτέλεσμα, έγινε μία κατηγοριοποίηση σε πράσινα, κίτρινα και κόκκινα κτήρια, ανάλογα με το βαθμό των υφιστάμενων ζημιών. Θέλοντας να έχουμε, λοιπόν, ως υπόβαθρο την παρούσα κατάσταση, πραγματοποιήσαμε μία καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή ενδιαφέροντός μας, η οποία παρουσιάζεται στο χάρτη.

Παράλληλα με την πορεία της διπλωματικής εργασίας μας, ήταν σε εξέλιξη και το Ειδικό Χωρικό Σχέδιο (Ε.Χ.Σ.) της περιοχής μετά την πυρκαγιά, το οποίο προτείνει, κατευθύνει, ορίζει, αλλάζει, επισημαίνει κ.ά. πλήθος παραγόντων προς βελτίωση της κατάστασης. Την περίοδο εκείνη βρισκόταν σε εξέλιξη η προέγκριση του Ε.Χ.Σ. (δεξιά) -πλέον έχει παρουσιαστεί ολοκληρωμένο- και υπήρξε σύμβουλος μας καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας.

Αυτό το φαινόμενο των επανειλημμένων πυρκαγιών και γενικότερα των καταστροφών παρατηρείται όχι μόνο στο Μάτι, αλλά και σε άλλες περιοχές της Αττικής (π.χ. Κινέτα). Οι καταστροφές αυτές έχουν άμεση σχέση με τη συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στο φυσικό περιβάλλον, καθώς και με τον τρόπο που αυτός εκφράζεται μέσω του αθρωπογενούς περιβάλλοντος. Έχει δημιουργηθεί απόσταση μεταξύ ανθρώπου και φύσης και υπάρχει μία σχέση εκμετάλλευσης.

1. Λίμνη και φράγμα Μαραθώνα
2. Αντίγραφο θησαυρού Αθηναίων
3. Σπήλαιο του Πανός
4. Ιερό του Πυθίου Απόλλωνα
5. Φαράγγι της Οινόης
6. Μεσαιωνικός πύργος Οινόης
7. Μουσείο Μαραθωνίου δρόμου
8. Πρωτοελλαδικός οικισμός
9. Μακάρια πηγή
10. Παρατηρητήριο (α,β)
11. Λίμνη Αλμύρη
12. Εθνικό πάρκο Σχιοιά και υγρότοπος
13. Κωπηλατοδρόμιο
14. Πευκοδάσος
15. Αρχαίο τρόπαιο μάχης
16. Πρωτοελλαδικό νεκροταφείο
17. Τύμβος Πλαταιών
18. Αρχαιολογικό μουσείο
19. Μεσοελλαδικό τύμβοι
20. Πρωτοελλαδικό νεκροταφείο
21. Τύμβος Μαραθώνα
22. Ιερό Αιγυπτίων θεών
23. Λαογραφικό μουσείο
24. Ανοιχτό μουσείο λατομικής τέχνης
25. Σπήλαιο Πεντέλης
26. Καταρράκτης Βαλανάρη
27. Παλιός Νερόμυλος Πικερμίου
28. Μουσείο λιγνιτορύχων
29. Οχυρό Ραφήνας
30. Ρωμαϊκός αρχαιολογικός χώρος (Βαλάνειο)
31. Λαογραφικό μουσείο (Το σπίτι της Τριγιάς)
32. Γερμανικό καταφύγιο β' παγκοσμίου πολέμου
33. Ασκηταριό, προϊστορικός οικισμός

Έχοντας αξιολογήσει την περιοχή του Ματιού, θελήσαμε να ερευνήσουμε και τις πιθανές δυναμικές που αυτή έχει. Για να γίνει αυτό, συγκεντρώθηκαν τα σημεία περιβαλλοντικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος της Αν. Αττικής από τη Ραφήνα μέχρι το Μαραθώνα. Η περιοχή παρουσιάζει πλήθος αυτών, με τις περιοχές της Ραφήνας και του Μαραθώνα να συγκεντρώνουν τα περισσότερα εξ αυτών.

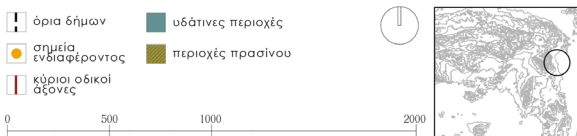
Μέσα σε αυτό το πλαίσιο και αξιολογώντας τα προαναφερθέντα και τις δυναμικές της περιοχής προτείνεται η κατασκευή ενός Κ.Π.Ε. (Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) στην περιοχή του Ματιού.

Αυτή τη στιγμή ο αριθμός των Κ.Π.Ε. στο νομό Αττικής είναι μόλις τέσσερα -Αργυρούπολη, Δραπετσώνα, Ελευσίνα, Λαύριο- και κανένα από αυτά δεν εξυπηρετεί άμεσα την περιοχή μελέτης. Η κατασκευή του, λοιπόν, έρχεται να συμπληρώσει το δίκτυο των Κ.Π.Ε., δημιουργώντας ένα ακόμα σημείο περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή.

Μέσω της έρευνας, των επισκέψεων στην περιοχή και της επαφής με τους κατοίκους, συνειδητοποιήσαμε την ύπαρξη πολλών ομάδων κατοίκων, που συγκροτήθηκαν κυρίως μετά την πυρκαγιά, και πραγματοποιούν δράσεις για την περιοχή τους. Η στέγαση αυτών των δράσεων γίνεται περιστασιακά σε χώρους όπως αίθουσες ξενοδοχείων, μιας και δεν υπάρχει ένας κοινοτικός χώρος στο Μάτι που να προορίζεται για τις συνατήσεις τους. Εντοπίσαμε, λοιπόν, την ανάγκη για δημιουργία ενός χώρου που να απευθύνεται στην κοινότητα. Για αυτό το λόγο, η χρήση του κέντρου περιλαμβάνει, επίσης, ζητήματα Ενημέρωσης και Έρευνας και εκτός του υπερτοπικού, έχει και έναν τοπικό χαρακτήρα, καθώς απευθύνεται στο Μάτι και σε δραστηριότητες των κατοίκων της περιοχής. Συνοπτικά, αποτελεί ένα Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Ενημέρωσης και Έρευνας.

ΧΑΡΤΗΣ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

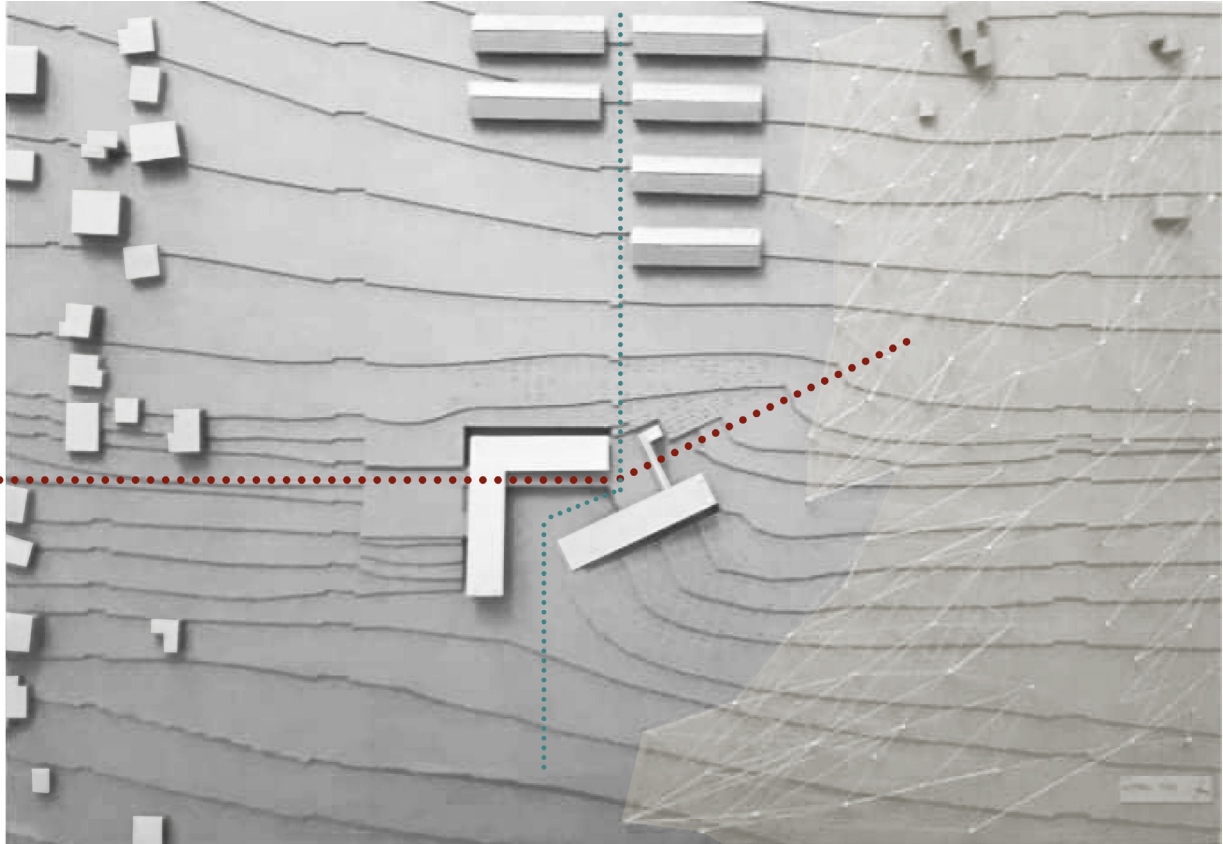
Η επιλογή του οικοπέδου βασίζεται, πέραν της ανάγνωσης της περιοχής που παρουσιάστηκε, και σε μερικούς ακόμα παράγοντες.

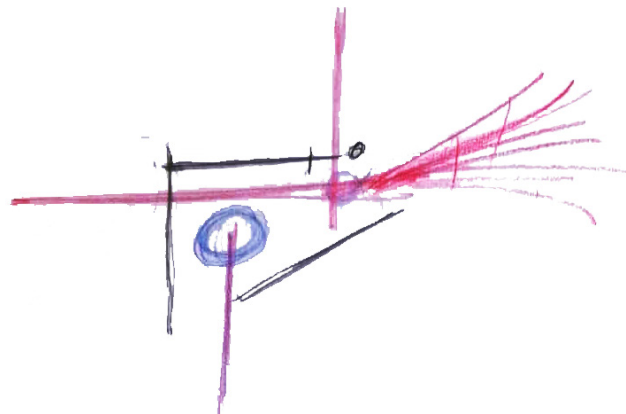
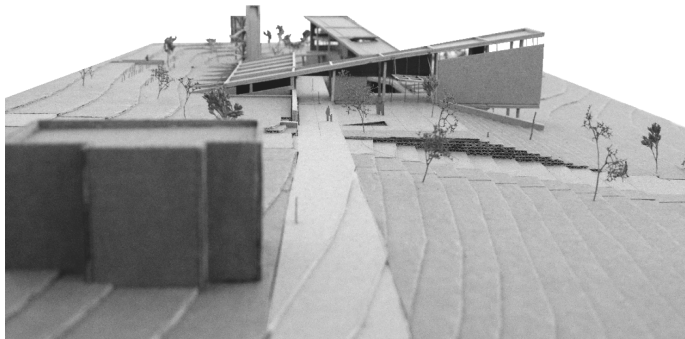
Καταρχάς, το οικόπεδο βρίσκεται στο μεταίχμιο μεταξύ του οικισμού και της προστατευμένης περιοχής του Αγίου Ανδρέα (ειδικότερα και μετά το Ε.Χ.Σ.). Η τοποθεσία του λειτουργεί και στις δύο διευθύνσεις, αφού εκτός από τον οριζόντιο άξονα της Κύπρου, η οποία διατρέχει όλο το Μάτι και καταλήγει στο δάσος, το επιμήκες σχήμα του δημιουργεί και έναν κατακόρυφο άξονα από τις κατασκηνώσεις μέχρι την ακτογραμμή.

Η σύνδεση πόλης-δάσους που επιδιώκεται, πέραν της κυριολεκτικής σημασίας της, έχει και ένα συμβολικό χαρακτήρα, τόσο για την περιοχή όσο και για το περιεχόμενο του κέντρου. Όπως θα δούμε και παρακάτω, αποτελεί βασικό συνθετικό στοιχείο της πρότασης.

Το κτήριο τοποθετείται στο σημείο τομής των δύο παραπάνω κινήσεων, και η έκταση που απομένει προς την ακτή προτείνεται να λειτουργήσει ως ένας ανοιχτός δημόσιος χώρος, ικανός για τις ανάγκες πυρασφάλειας, και παράλληλα ως ένας χώρος μνήμης (πιθανή τοποθέτηση γλυπτών, κατασκευών κλπ).

Επιπλέον, το οικόπεδο αποτελεί ιδιοκτησία του Ναυτικού Ομίλου του Ματιού και σε αυτό βρίσκονται κτηριακές εγκαταστάσεις κατασκηνώσεων, οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως επισκευάσιμες μετά την πυρκαγιά. Αυτές πρόκειται να αξιοποιηθούν από το πρόγραμμα του κέντρου για φιλοξενία μαθητών. Τέλος, ένα σημαντικό στοιχείο παρέμβασης αφορά τη Λ. Ποσειδώνος. Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για μία πιο ελεύθερη εκτόνωση της πόλης προς τη θάλασσα και τη δημιουργία ενός ανοιχτού δημόσιου χώρου, προτείνεται η μετατόπιση της Λ. Ποσειδώνος στο σημείο του οικοπέδου και η άνοδος προς τα πάνω πριν από αυτό, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ανεμπόδιστη πρόσβαση προς τη θάλασσα.

Το οικόπεδο, αλλά και το ίδιο το κτήριο, αποτελεί σημείο τομής καταστάσεων και ροών. Συνδέει νοηματικά αλλά και πρακτικά τον οικισμό με το δάσος του Αγίου Ανδρέα, αποτελώντας ουσιαστικά ένα πέρασμα, ενώ ταυτόχρονα παραλαμβάνει τις ροές από τις κατασκηνώσεις προς τον ελεύθερο δημόσιο χώρο και μετέπειτα στη θάλασσα.

Αν θέλει κανείς να μιλήσει για βασική χειρονομία, πρόκειται για ένα “Γ”, μία γραμμή και ένα σημείο. Επιδιώκεται η δημιουργία μετώπου προς την πόλη και “ανοίγματος” προς το δάσος, παράλληλα με τη δημιουργία μίας πιο εσώστρεφης αυλής. Το κτήριο διεκδικεί μία σχέση με το έδαφος, άλλοτε γεννιέται από αυτό κι άλλοτε λειτουργεί κόντρα σε αυτό, ενώ βασικό εργαλείο που χρησιμοποιείται είναι το σκάμμα, μέσα στο οποίο κτήριο και έδαφος συνομιλούν.

Η τοποθέτηση των δύο όγκων σε σχήμα “Γ” προς την πόλη επιδιώκει μία συνέχεια του αστικού χαρακτήρα, καθώς και τη δημιουργία μίας “πύλης” του περάσματος προς το δάσος. Ο γραμμικός όγκος διαχέει την κίνηση προς το δάσος τοποθετημένος σε κλίση με τρόπο λιγότερο αυστηρό, ενώ σε συνδυασμό με το “Γ” επιτυγχάνει την ύπαρξη μιας εσώστρεφης, πιο προστατευμένης αυλής. Τέλος, το σημείο αποτελεί ένα στοιχείο που ξεχωρίζει και ανταποκρίνεται πλήρως στην ιδιαίτερη λειτουργία του (παρατηρητήριο).

Το περιεχόμενο ενός Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ενέχει τόσο έννοιες που σχετίζονται με το περιβάλλον, όσο και ζητήματα περί εκπαιδευτικών πρακτικών που απαιτούν βαθύτερη κατανόηση. Γι' αυτό το λόγο, μελετήθηκαν θεωρητικά θέματα σχετικά με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, την Εκπαίδευση στη Φύση, οι "Τρεις Οικολογίες" του Guattari Felix, ενώ γίνεται και μία ενδεικτική πρόταση για τις ομάδες και τα προγράμματα που τροφοδοτούν το κέντρο στη διάρκεια του έτους.

Σύμφωνα με το Guattari, υπάρχουν τρεις οικολογίες, η νοητική, η κοινωνική και η περιβαλλοντική οικολογία, οι οποίες αντιστοιχίζονται με τα τρία στάδια εκμάθησης του κέντρου. Πρόθεσή μας είναι η προσέγγιση να μην περιορίζεται σε εσωτερικές δραστηριότητες, αλλά να είναι επίσης βιωματική. Το πρώτο στάδιο είναι η Συνειδητοποίηση, η οποία επιτυγχάνεται βιωματικά με διαδρομές τόσο στον αστικό ιστό που έχει πληγεί όσο και στο δάσος και με επίσκεψη στο παρατηρητήριο για θέαση όλης της περιοχής από ψηλά.

Το δεύτερο αποτελεί τη θεωρητική Εκπαίδευση, που περιλαμβάνει διαλέξεις, συζητήσεις, μελέτη, καθώς και επιμόρφωση των καθηγητών.

Τέλος, στο τρίτο στάδιο περνάμε στη Δράση, το πρακτικό κομμάτι, που γίνεται με την άμεση επαφή των μαθητών με φυσικά υλικά, την επεξεργασία και χρήση τους, την έκθεσή τους στο κοινό, τόσο σε εσωτερικά εργαστήρια όσο και στο ύπαιθρο.

Το Κέντρο μπορεί να λειτουργεί όλο το χρόνο με σχολεία της περιοχής και όλης της Αττικής, καθώς και με απλούς επισκέπτες. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε μαθήματα σε ετήσιο ακαδημαϊκό κύκλο, αλλά και με μονοήμερες ή πολυήμερες επισκέψεις. Στις τελευταίες, η διαμονή μπορεί να γίνεται στις εγκαταστάσεις κατασκηνώσεων του οικοπέδου. Την περίοδο του καλοκαιριού, το κέντρο εκτός των επισκεπτών, μπορεί να δέχεται ομάδες από τις κατασκηνώσεις του Αγίου Ανδρέα. Τέλος, το κέντρο, όπως και όλα τα Κ.Π.Ε. της χώρας συνεργάζονται και αλληλοτροφοδοτούνται με επισκέψεις, προγράμματα, έρευνες και δράσεις.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	
	<p>1. Συνειδητοποίηση // βιωματική</p> <p>Προσωπικό βίωμα (εαυτός) / Νοητική οικολογία Μονοπάτια-διαδρομές-θεάσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> - περίπατος στην περιοχή του Ματιού - περίπατος στο δάσος - επίσκεψη στο παρατηρητήριο, θέαση των δύο από ψηλά
	<p>2. Εκπαίδευση // θεωρητική</p> <p>Κοινωνική οικολογία Συζήτηση σε ομάδες : προβληματισμός, προτάσεις, συμπεράσματα</p> <ul style="list-style-type: none"> - διαλέξεις - συζητήσεις στις αιθ. διδασκαλίας - μελέτη - επιμόρφωση των καθηγητών
	<p>3. Δράση // πρακτική</p> <p>Φυσικό περιβάλλον Περιβαλλοντική οικολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> - εργαστήριο ξύλου (κατανόηση των ιδιοτήτων του ξύλου, συλλογή υλικών από την περιοχή, σχεδιασμός μικρών κατασκευών και υλοποίησή τους, έκθεση τους στην περιοδική έκθεση και τοποθέτησή τους, ανάλογα, στην ευρύτερη περιοχή του ΚΠΕ) - εργαστήριο χαρτιού (κατανόηση της προέλευσης του χαρτιού και των ιδιοτήτων του, σχεδιασμός και κατασκευή μικρών αντικειμένων, έκθεσή τους στην περιοδική έκθεση) - εργαστήριο φυτού (κατανόηση του κύκλου ζωής των φυτών, καλλιέργειες στον ευρύτερο χώρο του ΚΠΕ, μεταφυτεύσεις/αναδασώσεις στην περιοχή) - περιοδική έκθεση : έκθεση των σχεδίων, κατασκευών, αφισών, συμπερασμάτων κ.α -> ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ μαθητών και επισκεπτών

ΚΤΗΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ ±0.00 μ
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Είσοδος - Μόνιμη έκθεση: 250τ.μ.
Περιοδική έκθεση: 150τ.μ.
Φουαγιέ: 60τ.μ.
Αίθουσα διαλέξεων: 140τ.μ.
Γραφεία καθηγητών-Διοίκηση: 40τ.μ.
Κυλικείο: 5τ.μ.
Παρατηρητήριο: 45τ.μ.

ΕΠΙΠΕΔΟ -3.50 μ
ΧΡΗΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Εργαστήρια (ξύλου, χαρτιού, φυτού):
3 x 65τ.μ.
Αίθουσες διδασκαλίας: 140τ.μ.
Εστιατόριο: 170τ.μ.

ΕΠΙΠΕΔΟ +4.20 μ
ΕΡΕΥΝΑ

Βιβλιοθήκη: 160τ.μ.
Γραφεία ερευνητών: 165τ.μ.

+Βοηθητικοί χώροι

Συνεργασία με κατασκηνώσεις
11 x 360 τ.μ , διαμονή 20 παιδιών ανά
κατασκήνωση

Το λειτουργικό πρόγραμμα περιλαμβάνει τόσο δημόσιες όσο και εκπαιδευτικές χρήσεις με πιο “ιδιωτικό” χαρακτήρα.

Οι πρώτες απευθύνονται και στο ευρύ κοινό και στους επισκέπτες του κέντρου, καθώς και στις ομάδες της κοινότητας. Τοποθετούνται στο επίπεδο που ορίζεται ως ±0.00, από το οποίο γίνεται η βασική είσοδος και το πέρασμα προς το δάσος. Αυτές αποτελούνται από:

- μία μόνιμη έκθεση σχετικά με το Μάτι και την ιστορία του
- μία περιοδική έκθεση, που συνεργάζεται με τα εργαστήρια, εκτίθονται κατασκευές που έχουν υλοποιηθεί σε αυτά και λειτουργεί ως ένα ανοιχτό workshop όπου μαθητές και επισκέπτες μπορούν να συνυπάρχουν
- μία αίθουσα διαλέξεων - αμφιθέατρο
- τα γραφεία του προσωπικού του κέντρου
- ένα μικρό κυλικείο και
- το παρατηρητήριο, του οποίου η είσοδος γίνεται από το ±0.00 και λειτουργεί τόσο για τους επισκέπτες όσο και για εκπαιδευτική χρήση.

Στο επίπεδο -3.50μ. βρίσκονται οι εκπαιδευτικές χρήσεις και το εστιατόριο. Πιο συγκεκριμένα:

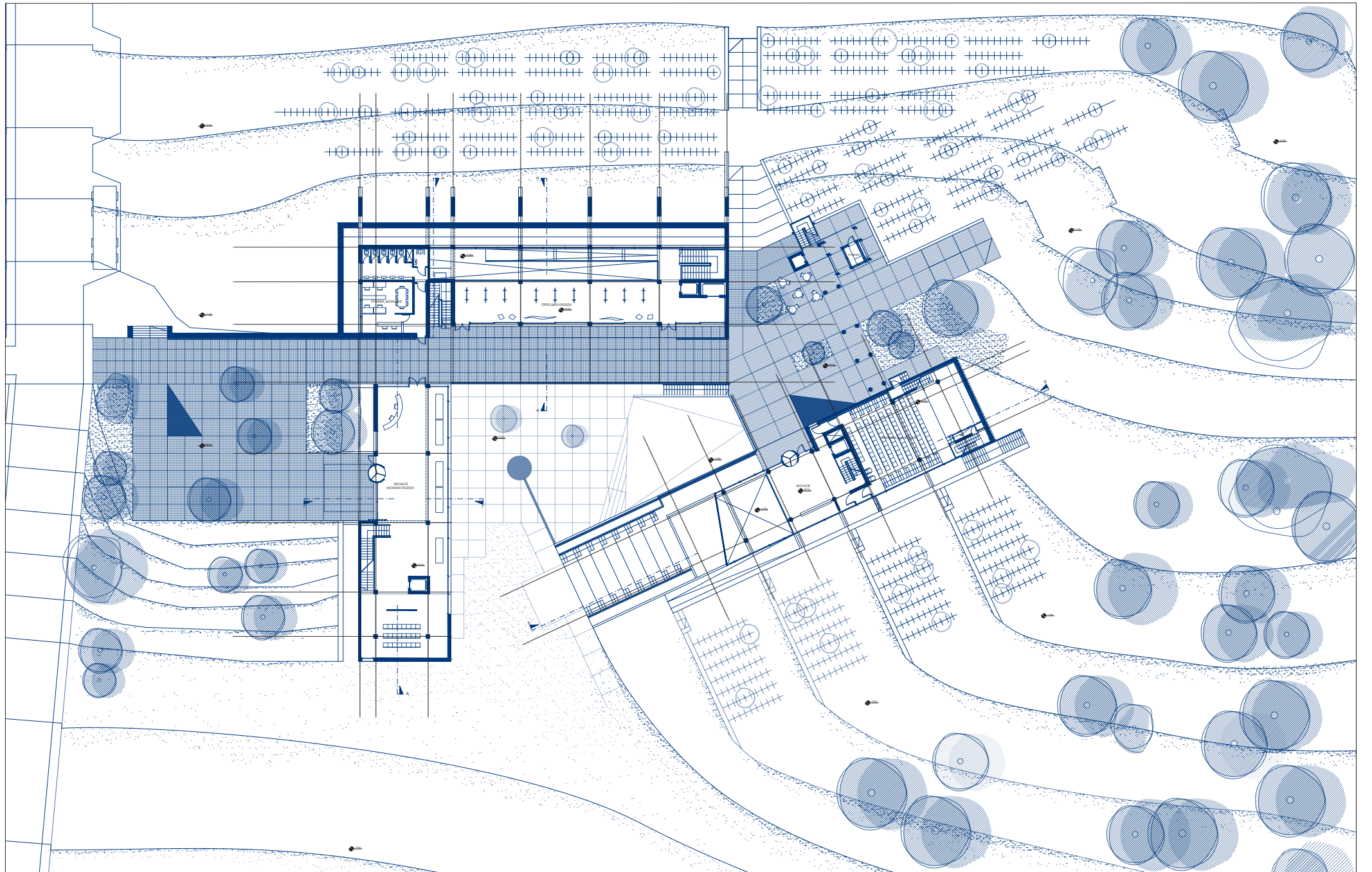
- το εστιατόριο που επικοινωνεί με το φουαγιέ του αμφιθεάτρου
  - εργαστήριο επεξεργασίας ξύλου, στο οποίο οι μαθητές διδάσκονται τις ιδιότητες του ξύλου και φτιάχνουν μικρές κα μεγάλες κατασκευές
  - εργαστήριο επεξεργασίας χαρτιού, στο οποίο υλοποιούνται κατασκευές από χαρτί και γίνεται εκμάθηση τεχνικών επεξεργασίας και επανάχρησής του
  - εργαστήριο φυτού, στο οποίο οι μαθητές μεγαλώνουν το δικό τους φυτό και μαθαίνουν τη διαδικασία της αναδάσωσης. Μεγάλο μέρος της εκπαιδευτικής διδασκαλίας πραγματοποιείται στο ύπαιθρο και σε καλλιέργειες.
    - αίθουσες διδασκαλίας για τα θεωρητικά μαθήματα και την εκπαίδευση των καθηγητών.
- Τέλος στο επίπεδο +4.20μ., το οποίο διαθέτει και πατάρια τοποθετούνται:
- η βιβλιοθήκη και
  - τα γραφεία των ερευνητών.

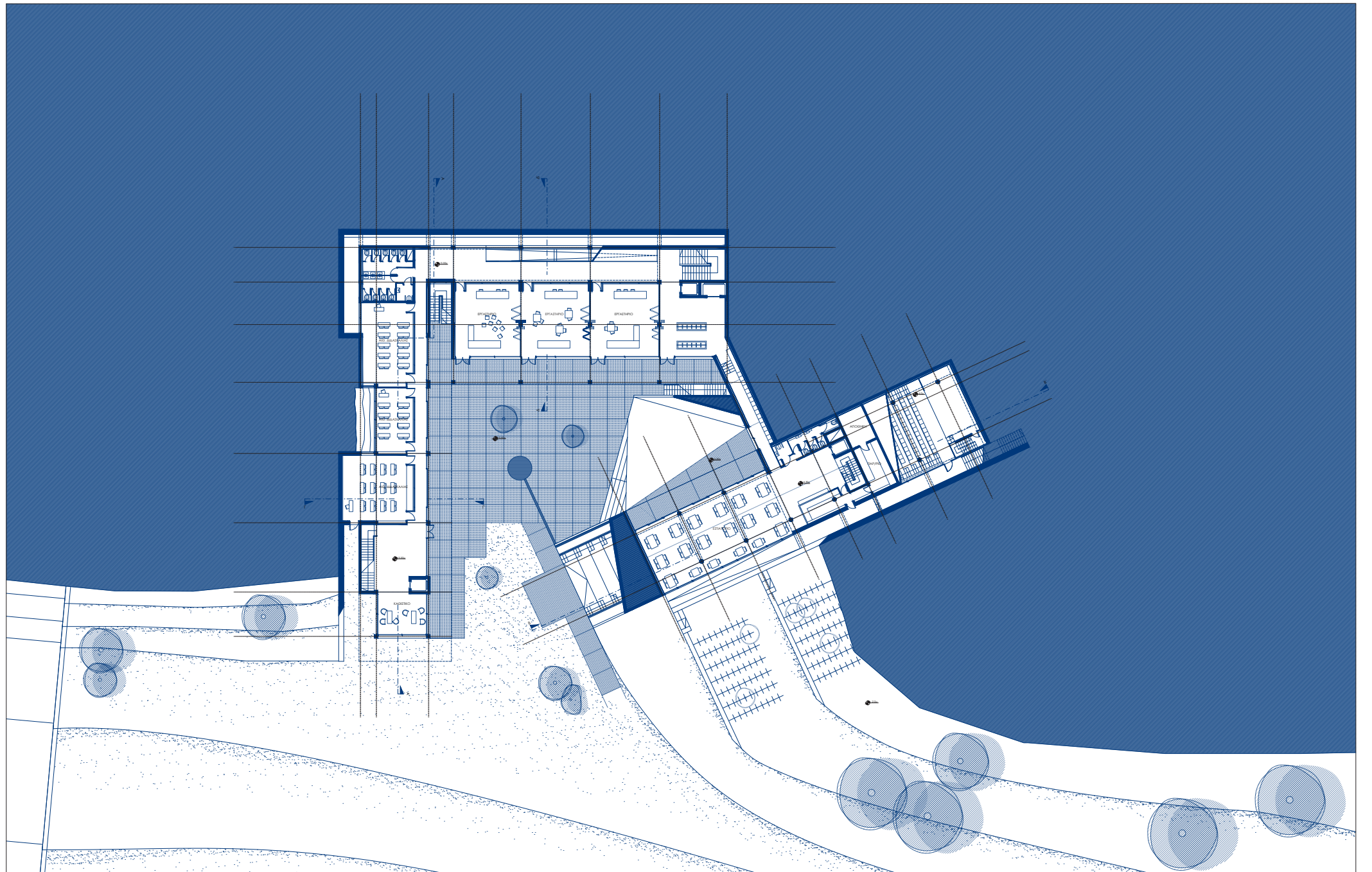

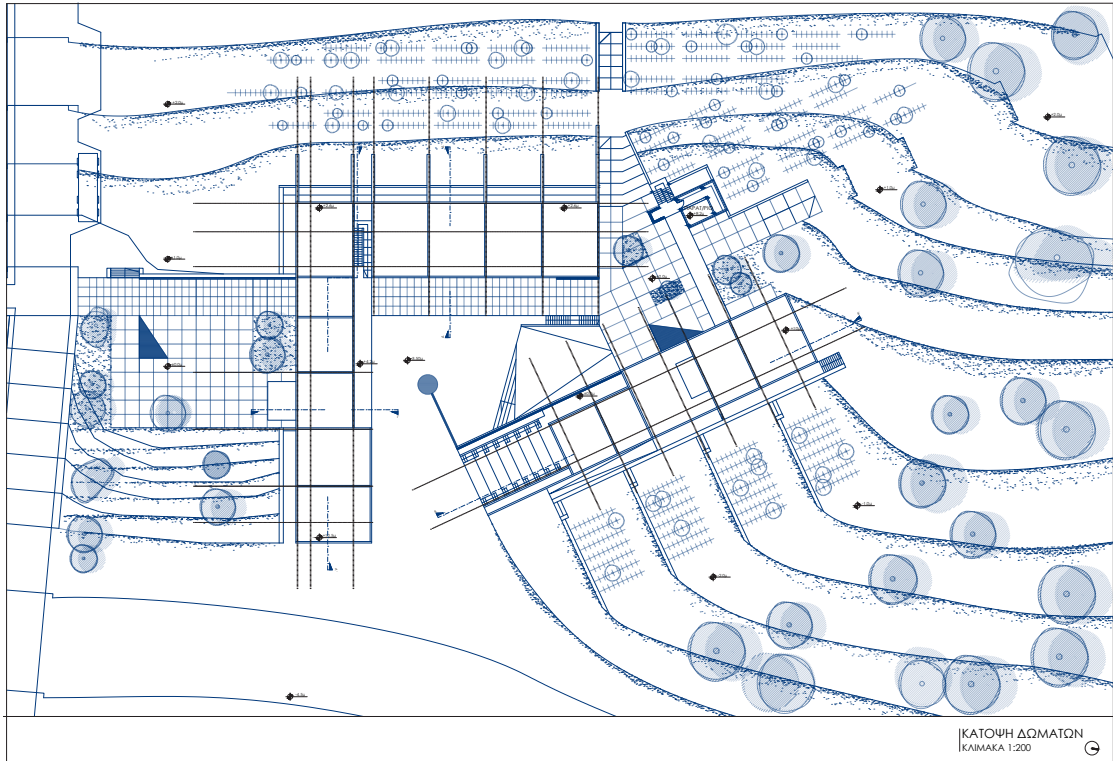
Το κέντρο είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ύπαιθρο και βασικό στοιχείο αυτής της πρόθεσης αποτελεί ο πεζόδρομος (πέρασμα) που έρχεται σε συνέχεια της οδού Κύπρου. Αυτό το πέραςμα, που ταυτόχρονα εισάγει κάποιον στο κέντρο, αποτελεί βασικό άξονα της σύνθεσης. Η είσοδος στην πιο δημόσια λειτουργία του κέντρου, αυτή της μόνιμης έκθεσης πραγματοποιείται από την πλατεία στο σταυροδρόμι Κύπρου και Ποσειδώνος. Στον ημιυπαίθριο χώρο του πεζόδρομου συναντά κάποιος επίσης ένα ημιυπαίθριο κλιμακοστάσιο που οδηγεί είτε στη βιβλιοθήκη είτε στην αυλή. Διασχίζοντας κανείς τον πεζόδρομο, βρίσκεται σε μία μικρότερη πλατεία, στην οποία εκτονώνεται το φουαγιέ του αμφιθεάτρου και ένα μικρό κυλικείο. Σε αυτή, επίσης, καταλήγει ο άξονας που συνδέεται με τις κατασκηνώσεις και άλλες κινήσεις, όπως μία δεύτερη σκάλα προς την αυλή και ένα πέραςμα προς τις κερκίδες. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί, λοιπόν, και ως ένα μεγάλο πλατύσκαλο που υποδέχεται ροές και κινήσεις. Όλες οι πλατείες/αυλές χαρακτηρίζονται από το στοιχείο του νερού, καθώς και ένα κανάλι νερού που σηματοδοτεί την πορεία από την είσοδο μέχρι την κεντρική αυλή. Τέλος, σημαντικό στοιχείο αποτελούν οι διαμορφωμένες εκτάσεις για καλλιέργειες, άλλοτε πιο οργανωμένες και άλλοτε διάσπαρτες, οι οποίες διαμορφώνουν μεγάλο τμήμα του υπαίθριου χώρου του κέντρου.

Το επίπεδο της κεντρικής αυλής έχει πιο εκπαιδευτικό χαρακτήρα και σε αυτήν εκτονώνονται τα εργαστήρια και οι αιθουσες διδασκαλίας. Η στοά είναι ένα βασικό στοιχείο της σύνθεσης, αφού εξυπηρετεί την ημιυπαίθρια κίνηση ενώ ταυτόχρονα αποτελεί ένα σημαντικό μεταβατικό χώρο. Σε αυτό το επίπεδο αντιλαμβάνεται κανείς καλύτερα και την έννοια του σκάμματος, τις σχισμές που έχουν δημιουργηθεί και προσδίδουν περισσότερο φως και καλύτερο αερισμό στους κάτω χώρους. Από την κεντρική αυλή με μία διαμόρφωση τριγωνισμών κατεβαίνει κανείς στο εστιατόριο (0.80μ. πιο χαμηλά), όπου η στοά σε συνδυασμό με την αυλή αποτελούν την υπαίθρια εκτόνωσή του. Σκοπός αυτής της διαμόρφωσης είναι ο εν μέρει διαχωρισμός της εκτόνωσης των αιθουσών από το εστιατόριο, καθώς αντιλαμβανόμαστε τις διαφορετικές απαιτήσεις δύο τέτοιων χρήσεων. Οι δύο όγκοι συνδέονται στο επίπεδο αυτό με ένα εσωτερικό διάδρομο για την καλύτερη λειτουργία του κέντρου.

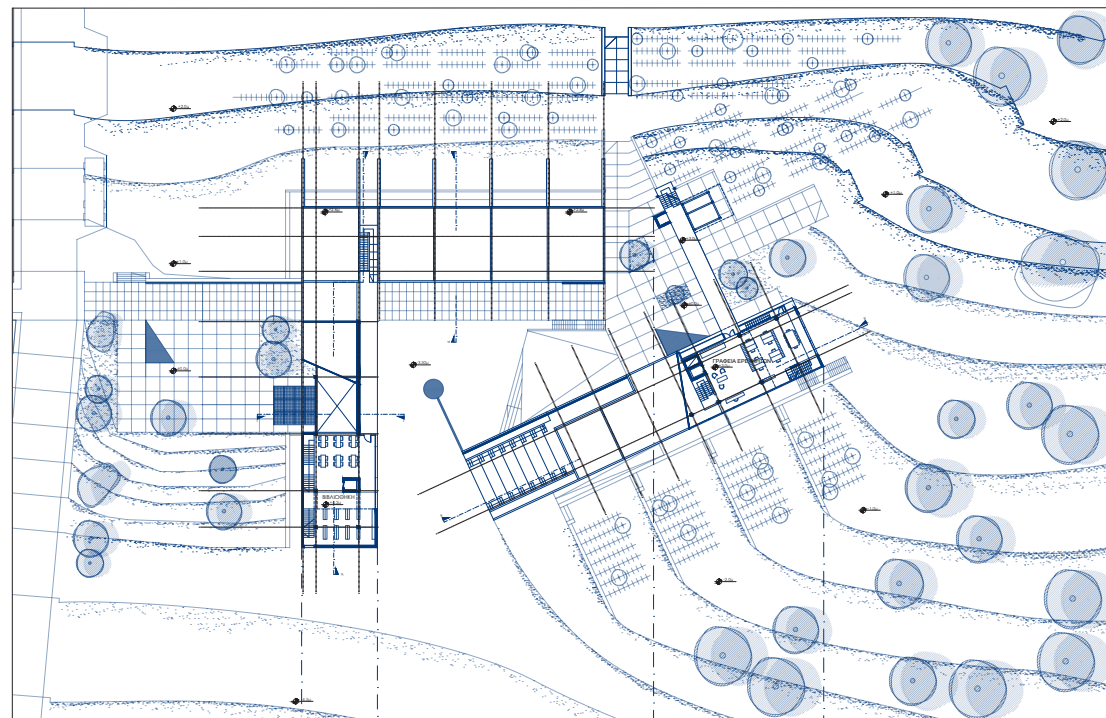
Στο επίπεδο +4.20μ. τοποθετούνται στον έναν όγκο η βιβλιοθήκη και τον άλλο τα γραφεία των ερευνητών με το αντίστοιχο πατάρι τους. Το πατάρι της βιβλιοθήκης λειτουργεί ως πιο απομονωμένος χώρος μελέτης, ενώ η πρόσβαση στον κυρίως χώρο, εκτός του εσωτερικού κλιμακοστασίου, μπορεί να γίνει και από έναν υπαίθριο διάδρομο στο δώμα που επικοινωνεί άμεσα μέσω κλιμακοστασίου με την είσοδο.

Ο χώρος των ερευνητών, από την άλλη, συνδέεται μέσω μίας “γέφυρας” με το παρατηρητήριο, έτσι ώστε να αλληλοτροφοδοτούνται. Επιπλέον, διαθέτει και αυτός ένα πατάρι, καθώς κι ένα εσωτερικό κλιμακοστάσιο που εξυπηρετεί την άμεση επικοινωνία με την αίθουσα διαλέξεων για ομιλίες ερευνητών.

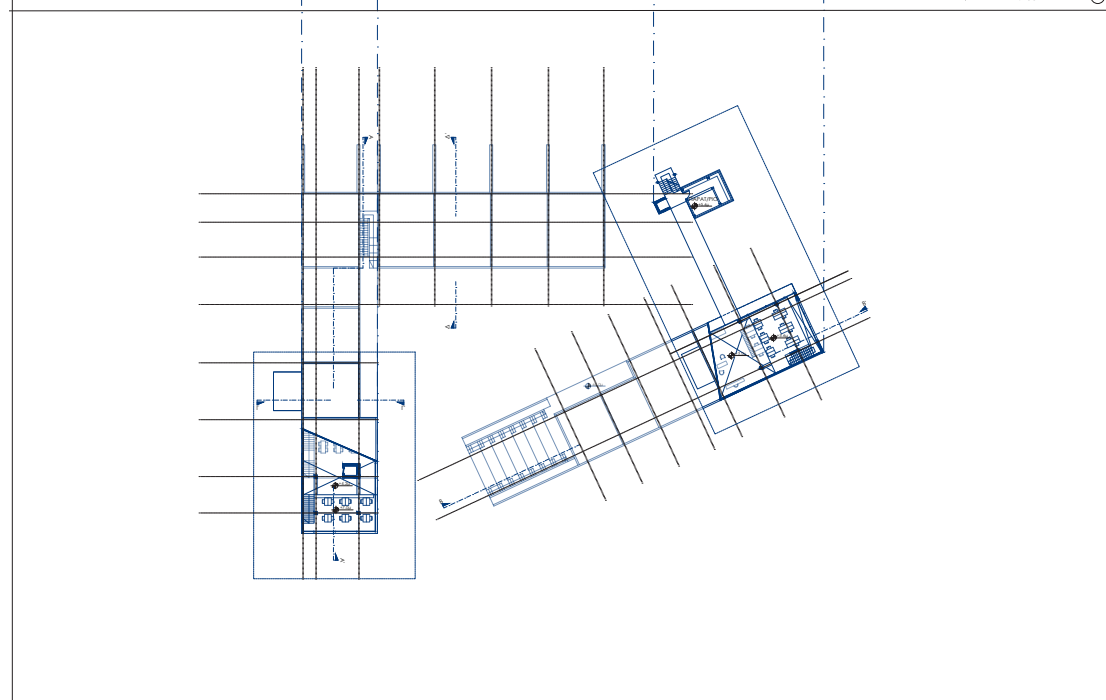
Η διαμόρφωση του εξωτερικού χώρου γίνεται με πλακόστρωση σε συνδυασμό με χωμάτινες επιφάνειες και το στοιχείο του νερού, με στόχο η πρώτη να “σβήνει” στη φυσική επιφάνεια του χώματος.

Αξίζει να σημειωθεί ότι προτείνονται κάποιες στρατηγικές βιοκλιματικού σχεδιασμού, όπως είναι:

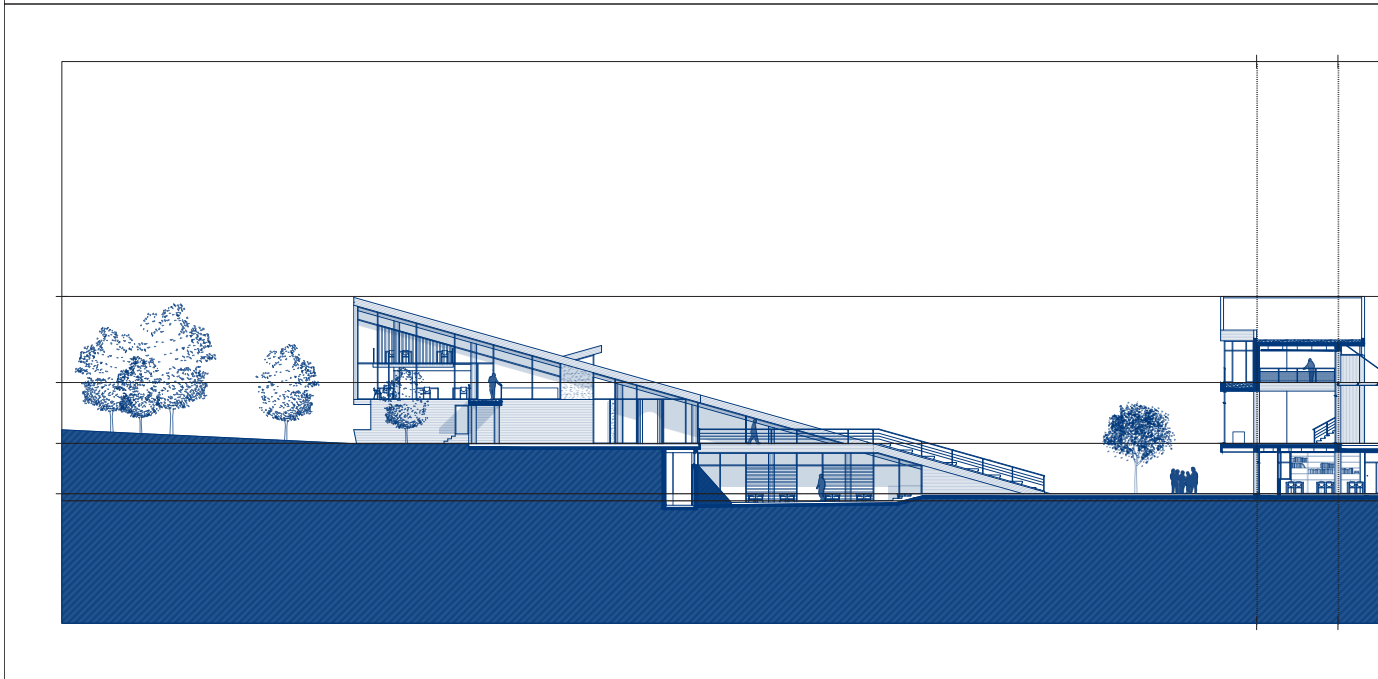
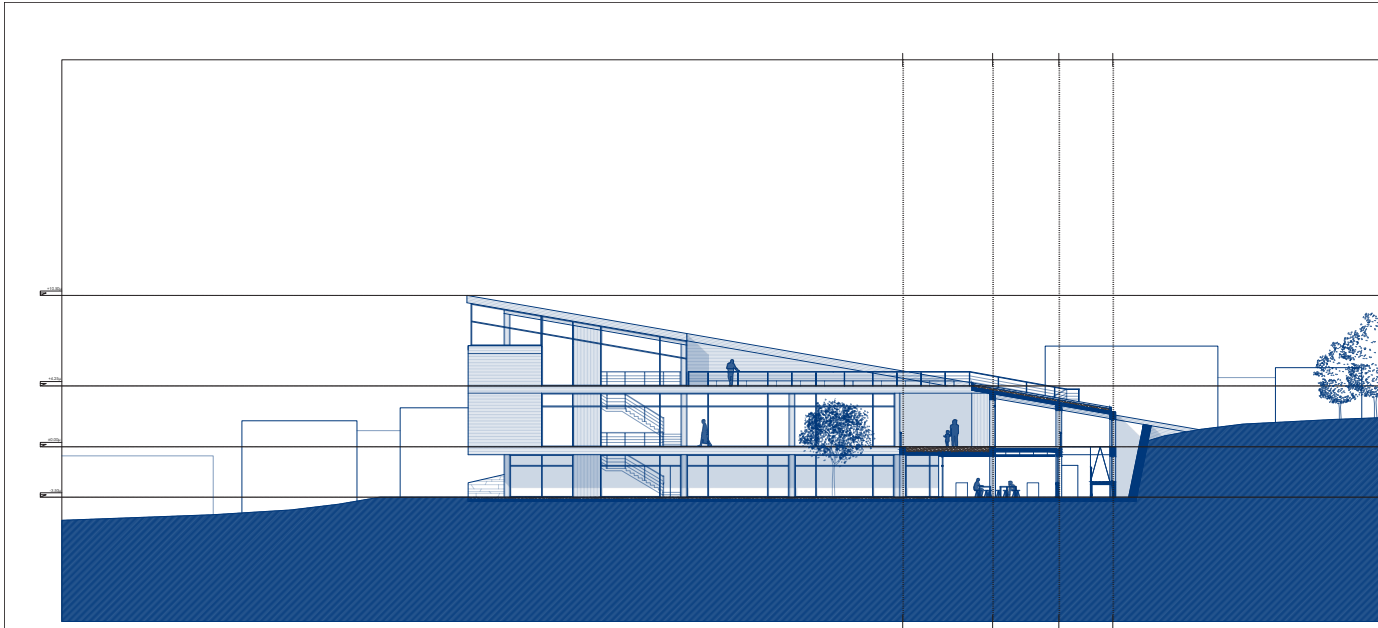
- η τοποθέτηση φωτοβολταϊκών πανέλων στο δώμα του γραμμικού όγκου, με πιθανή επίσης τοποθέτηση στο υπαίθριο χώρο του οικοπέδου
- η συλλογή των ομβρίων υδάτων από τα δώματα και η χρήση τους τόσο στο κτήριο όσο και για άρδευση των καλλιιεργιών
- η χρήση οριζόντιου συστήματος γεωθερμίας που διοχετεύεται στο κτήριο είτε μέσω των ψευδοροφών είτε ενδοδαπέδιων συστημάτων.

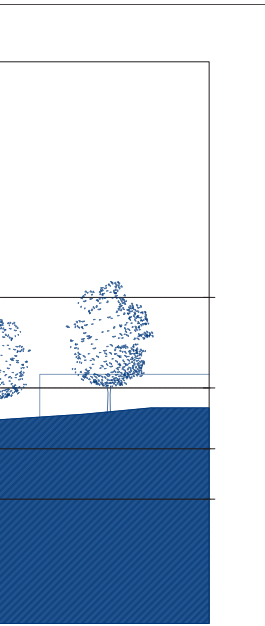

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ +4.20μ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

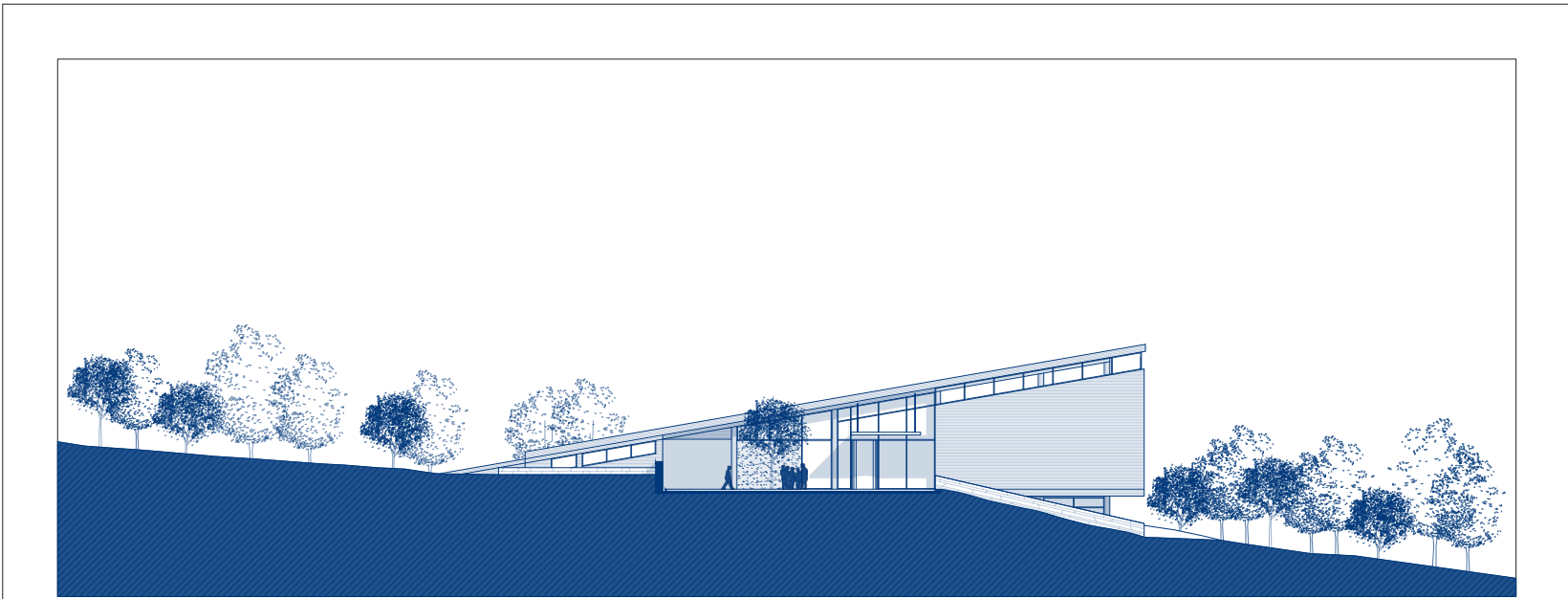

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ +7.00μ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

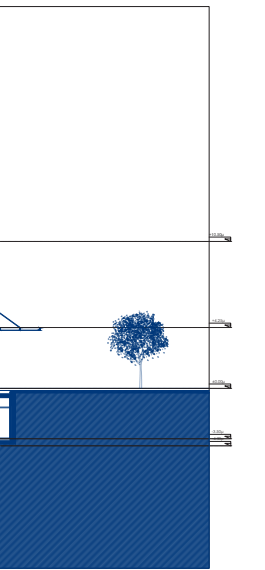

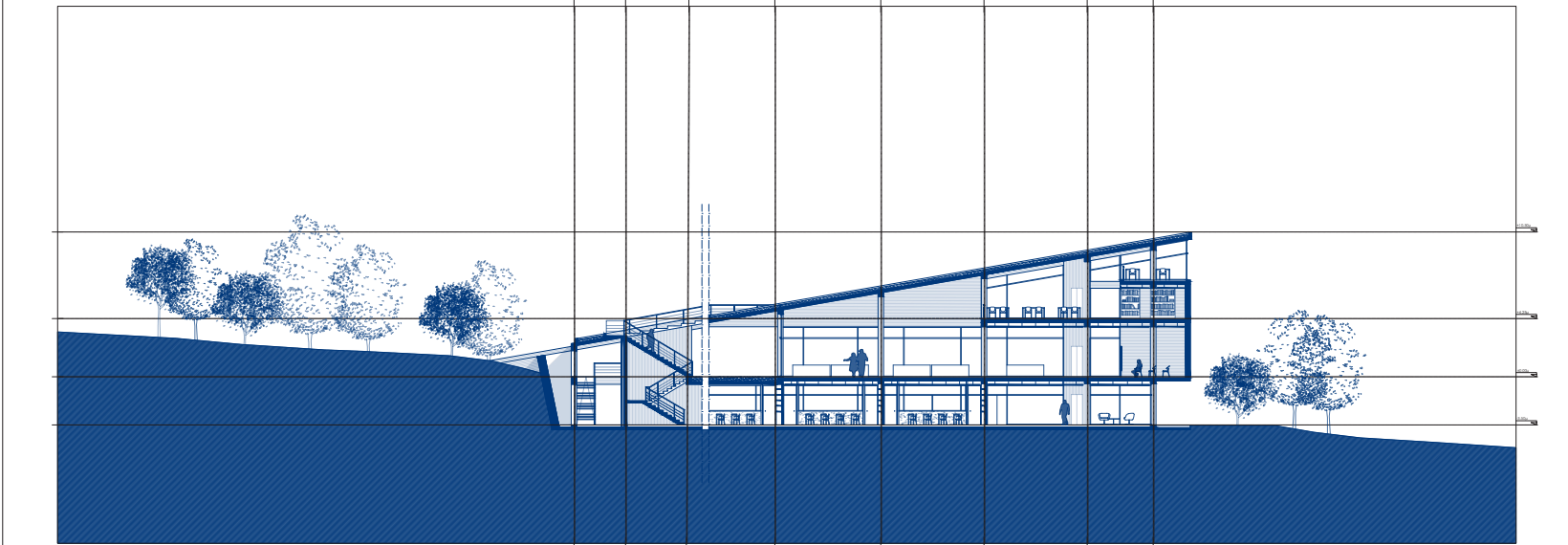
ΤΟΜΗ Δ-Δ'
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΟΥΝ ΑΠΟ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΤΟΜΗ Γ-Γ'
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

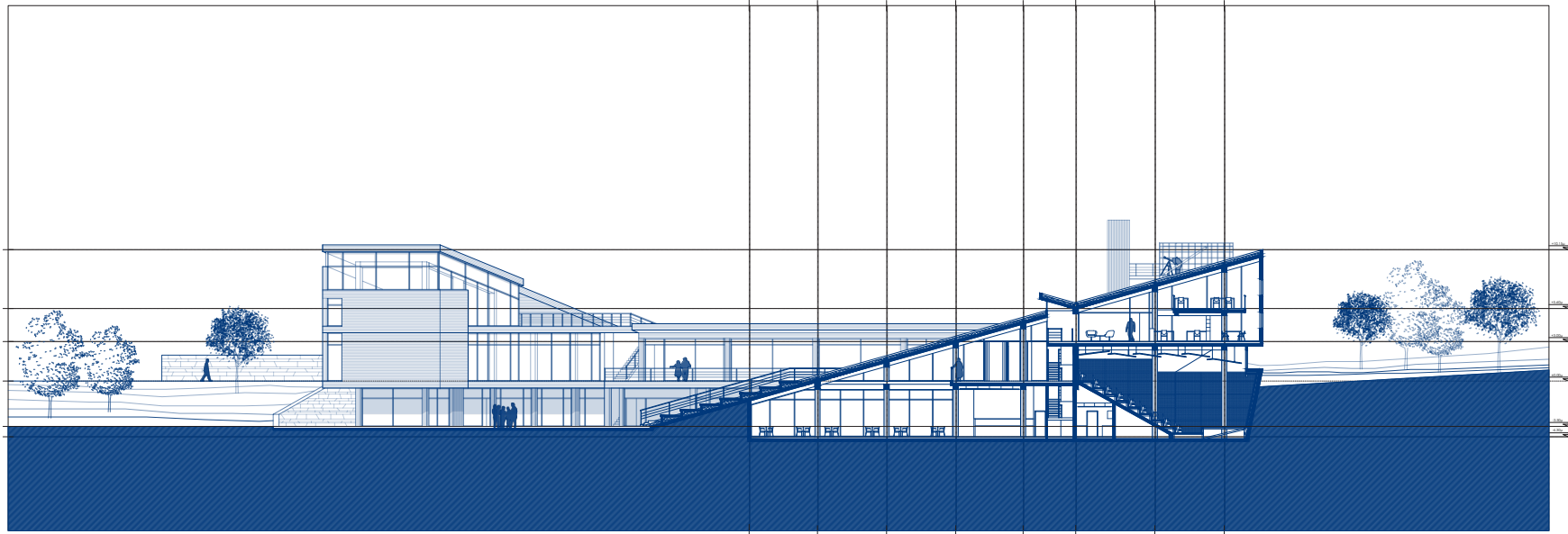

ΤΟΜΗ Α-Α'
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

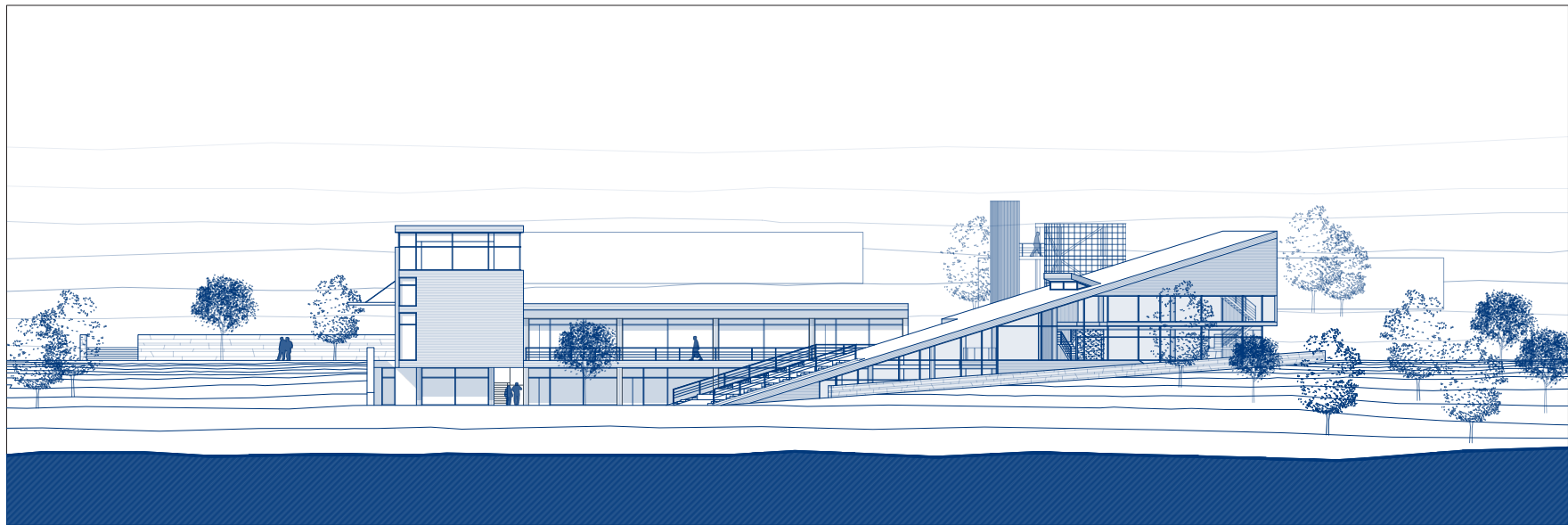
Στα σχέδια των τομών και των όψεων φαίνεται ξεκάθαρα η πρόθεση για μία σχέση με το έδαφος. Τα κεκλιμένα δώματα δίνουν τη δυνατότητα για κλιμακωτούς χώρους εσωτερικά, με διώροφα ύψη και άμεση επικοινωνία των επιπέδων, αλλά και διατήρηση της ιδιωτικότητάς τους. Στα δώματα διακρίνεται η διαμόρφωση υπαίθριων κερκίδων στο γραμμικό όγκο και εκτόνωση στην αυλή, γραμμικές υπαίθριες κινήσεις και φεγγίτες.

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι κυρίως το οπλισμένο σκυρόδεμα, υαλοστάσια, ξύλινες περσίδες για σκιασμό, ενώ πέτρινα τοιχεία διαμορφώνουν τις σχισμές και υπαίθριες διαμορφώσεις. Το μόνο στοιχείο που ξεχωρίζει είναι αυτό του παρατηρητηρίου, λόγω του μοναδικού του χαρακτήρα ως χρήση και ως σημείο, του οποίου η κατασκευή είναι μεταλλική.

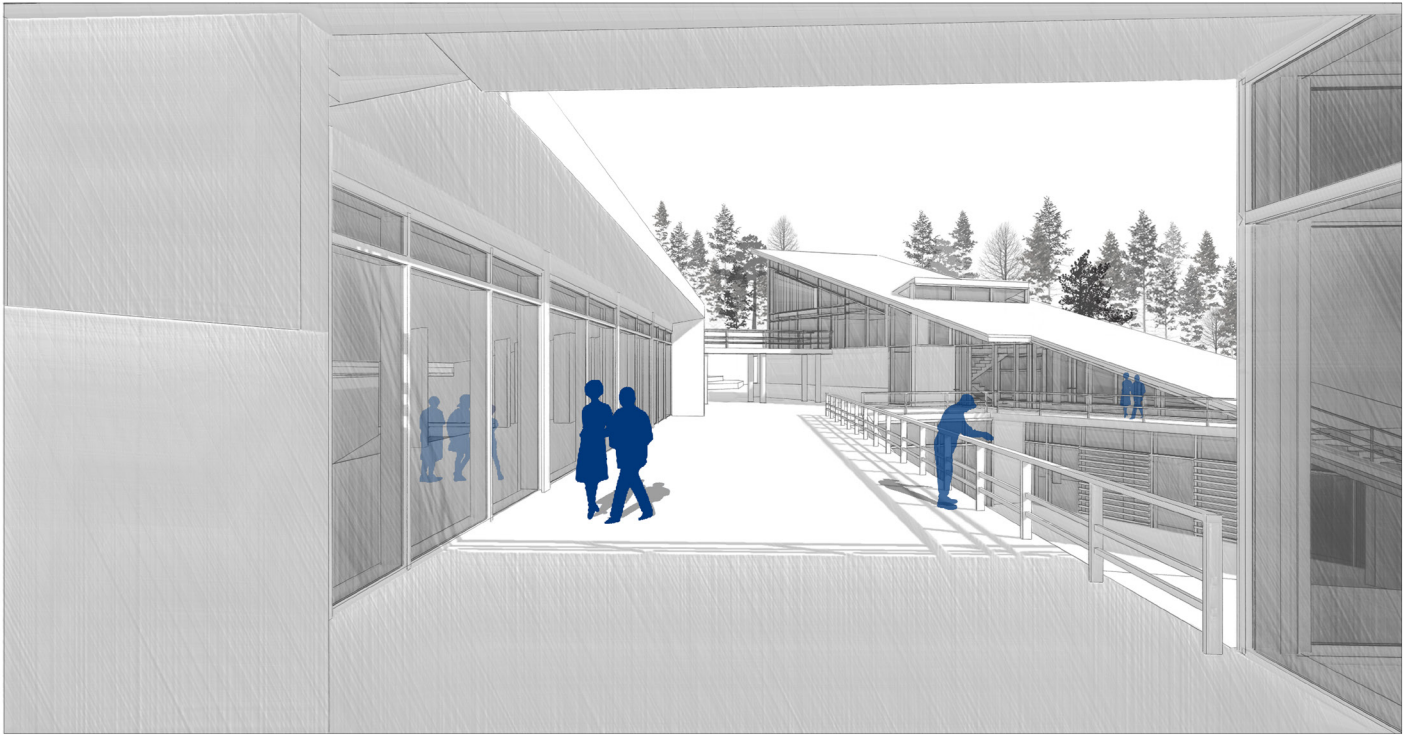
ΤΟΜΗ Β-Β'
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:100

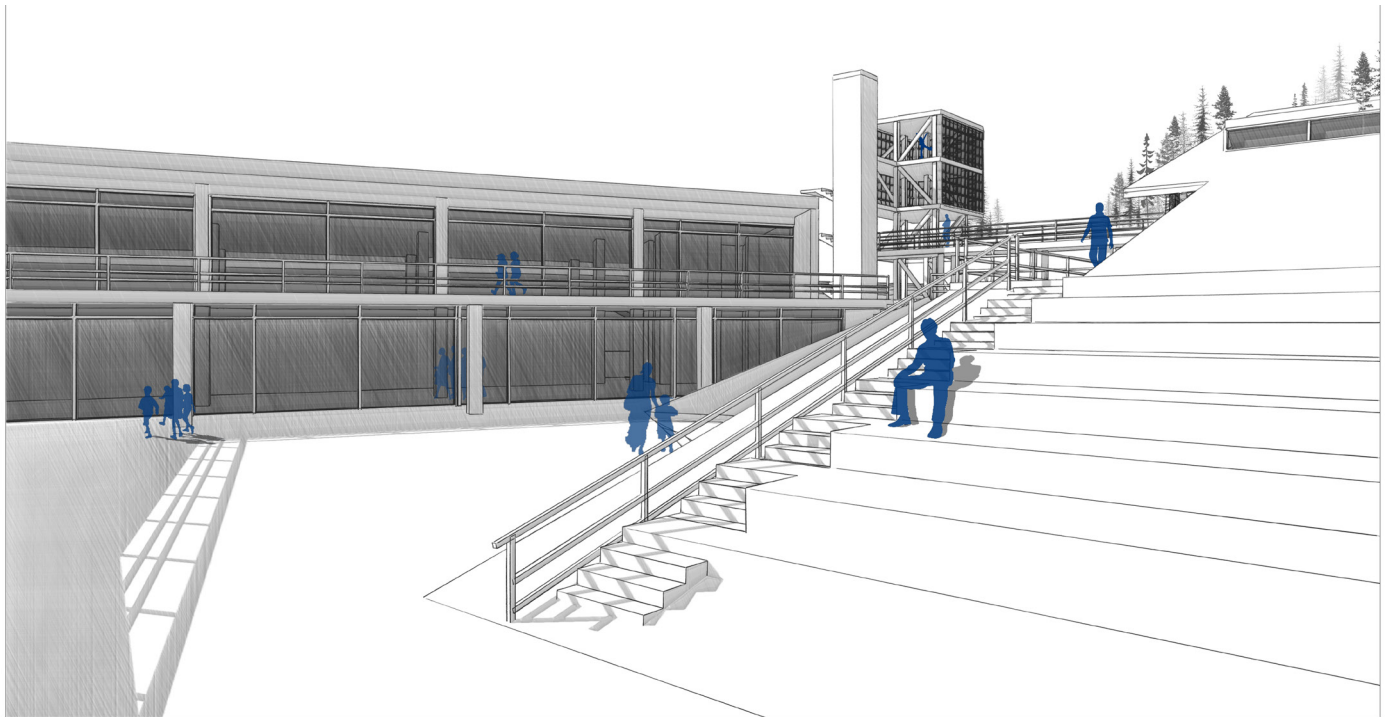
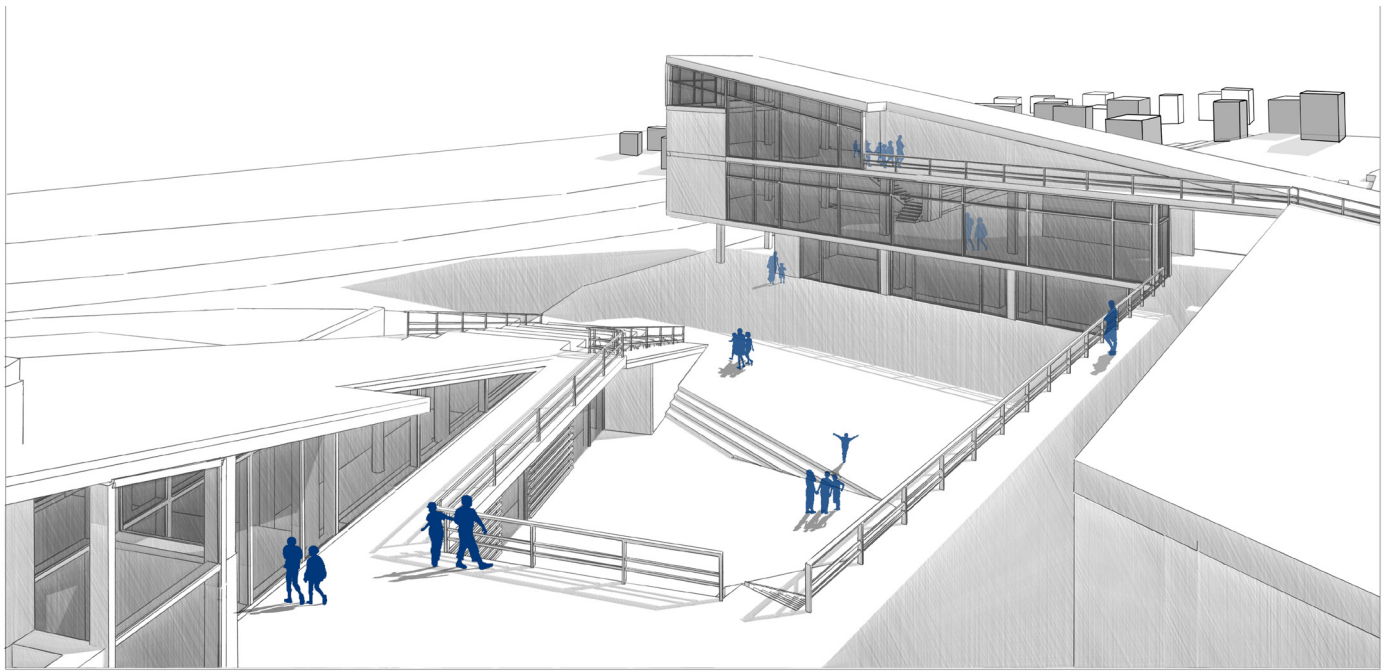

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:100

_ ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ & ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΑΚΕΤΑΣ

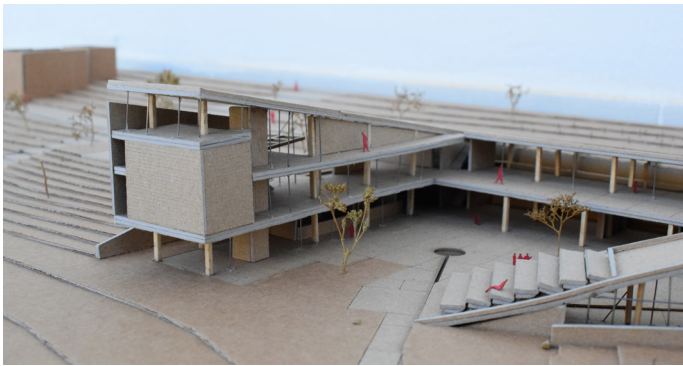

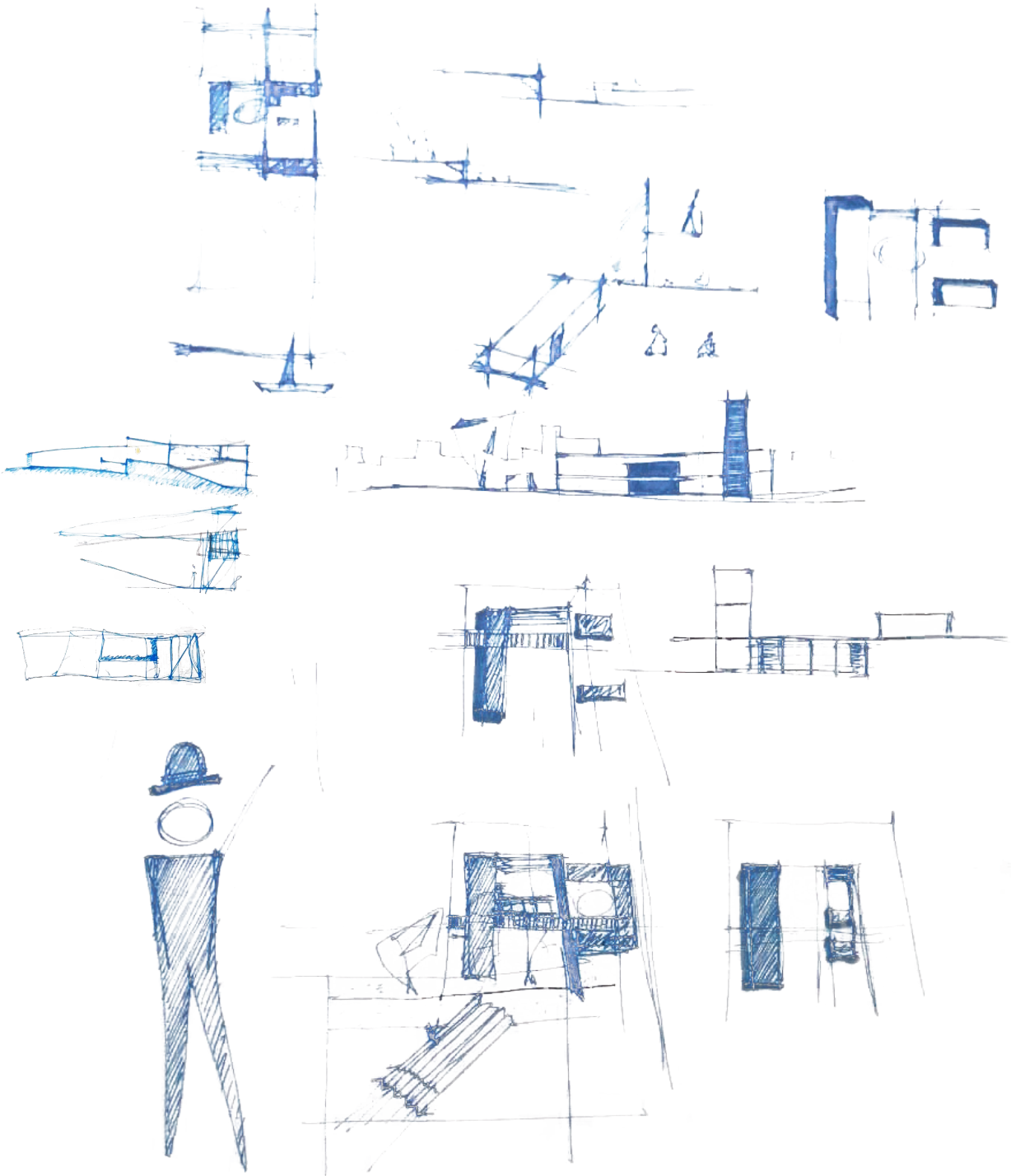

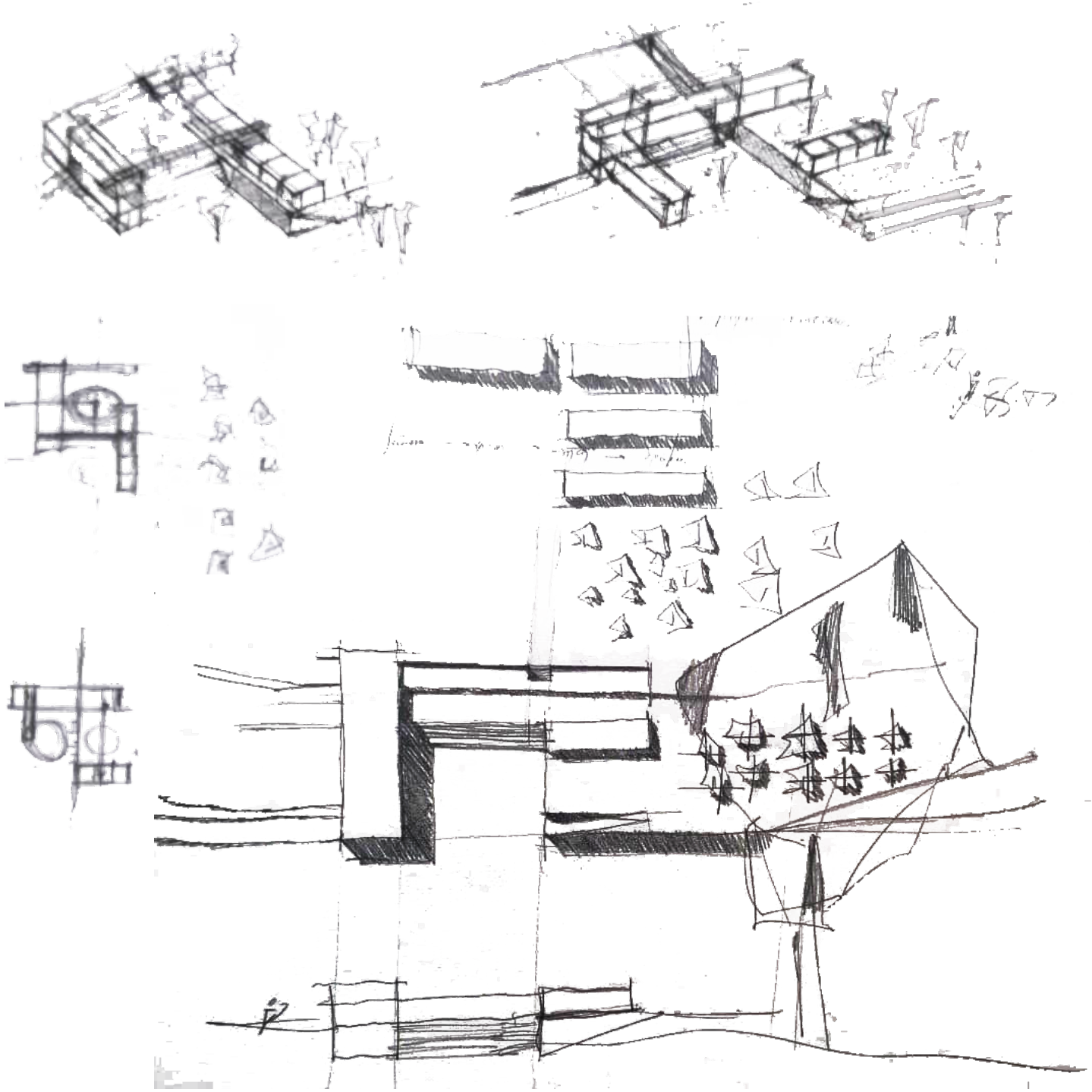

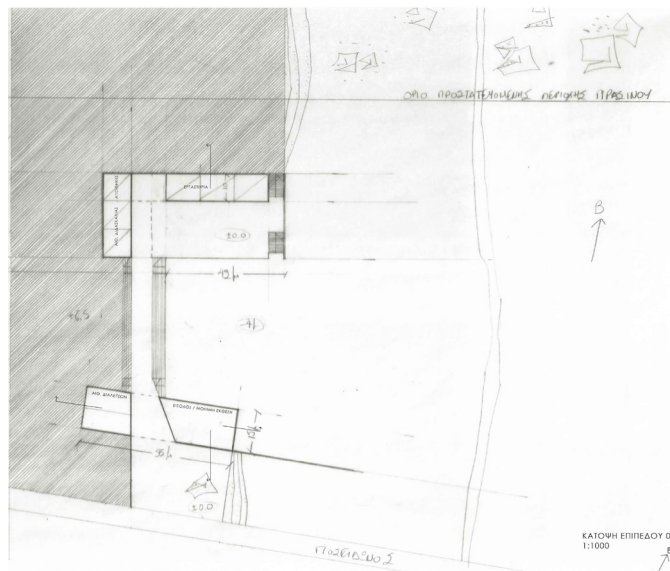
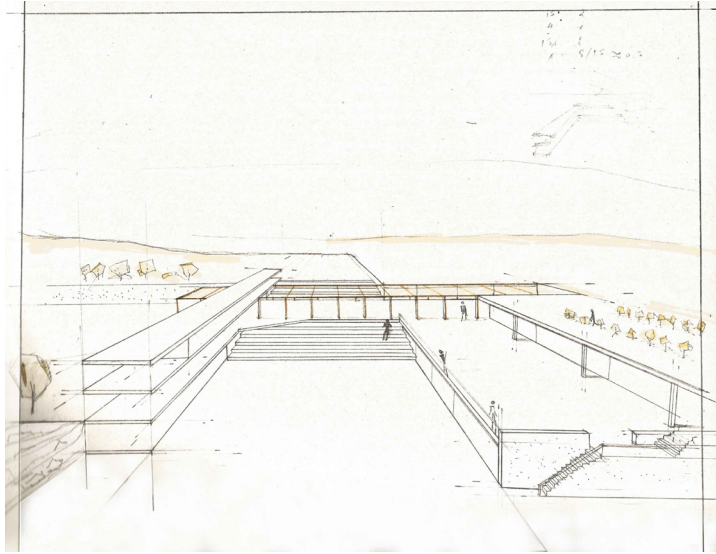

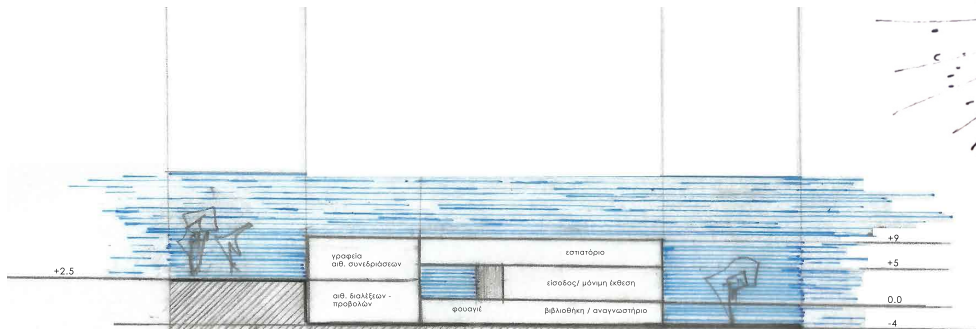
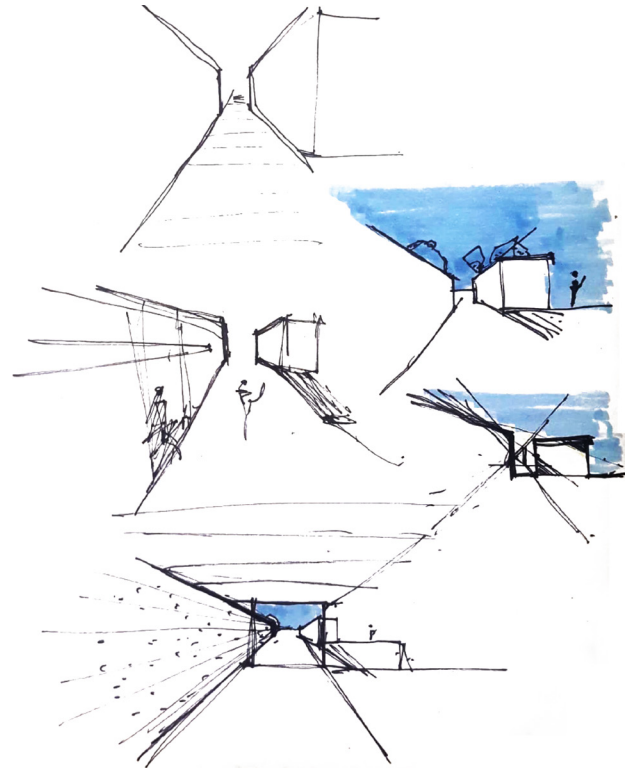
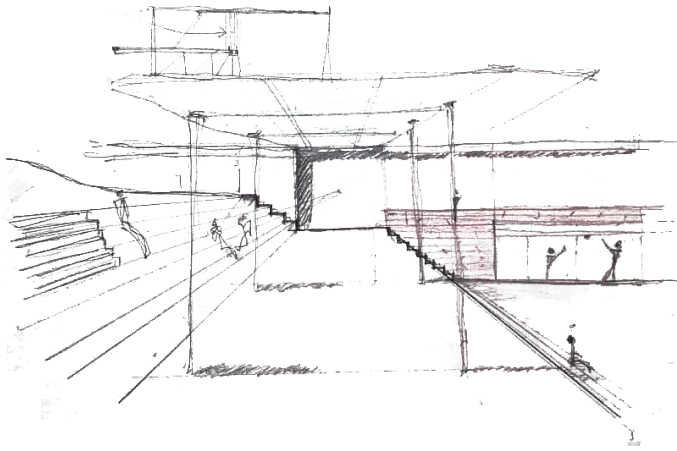

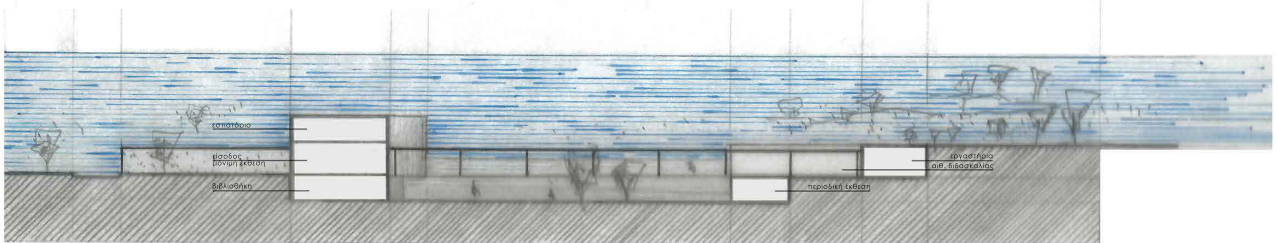

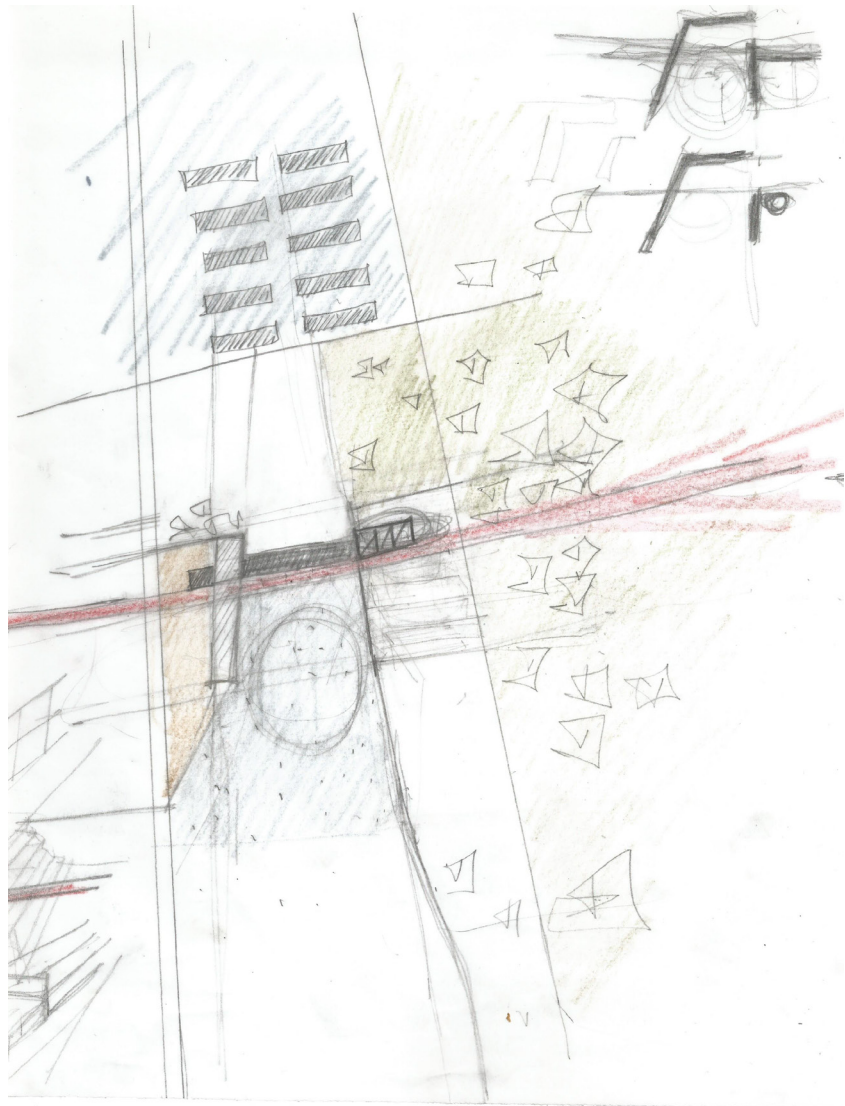

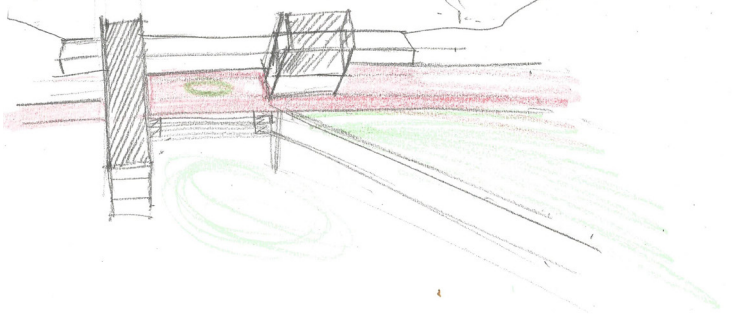
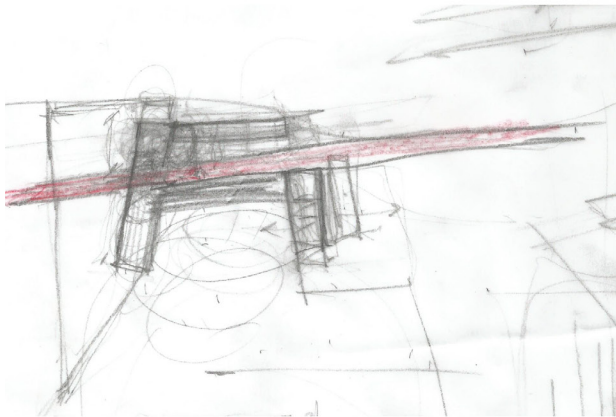
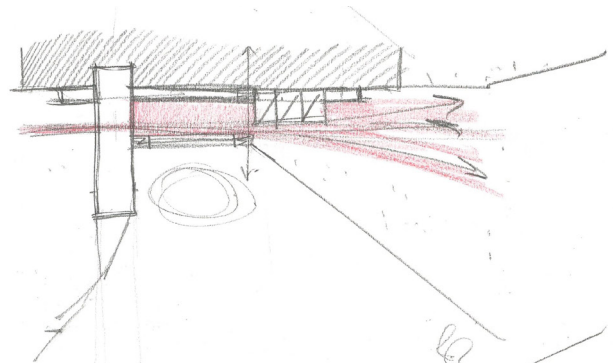
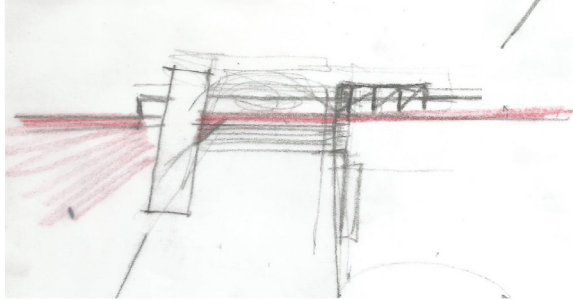
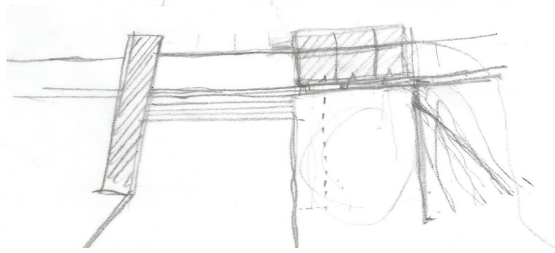
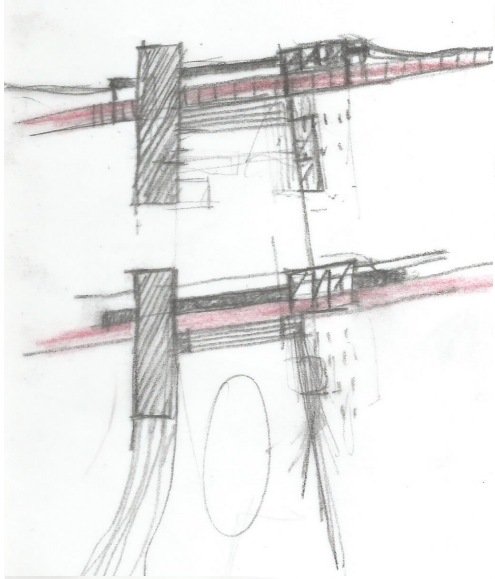
ΕΓΚΑΡΣΙΑ ΤΟΜΗ 1:1000

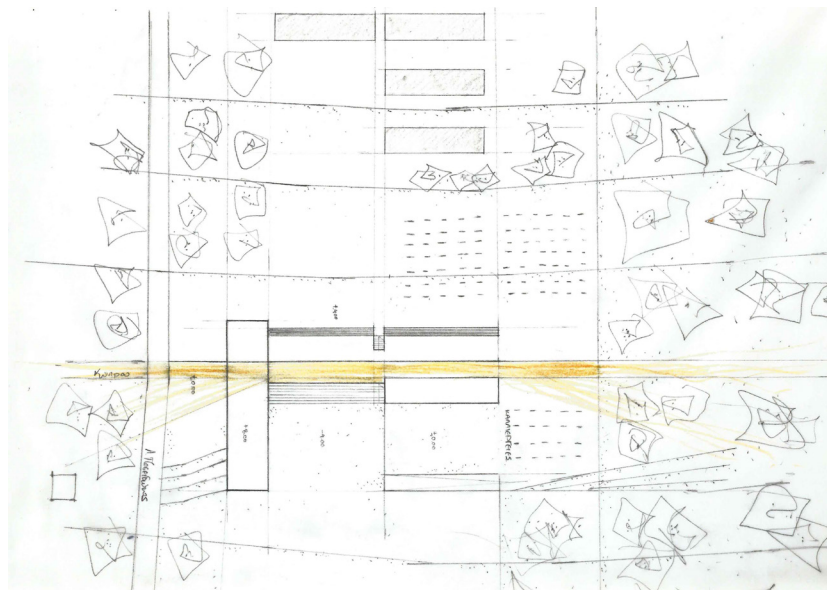
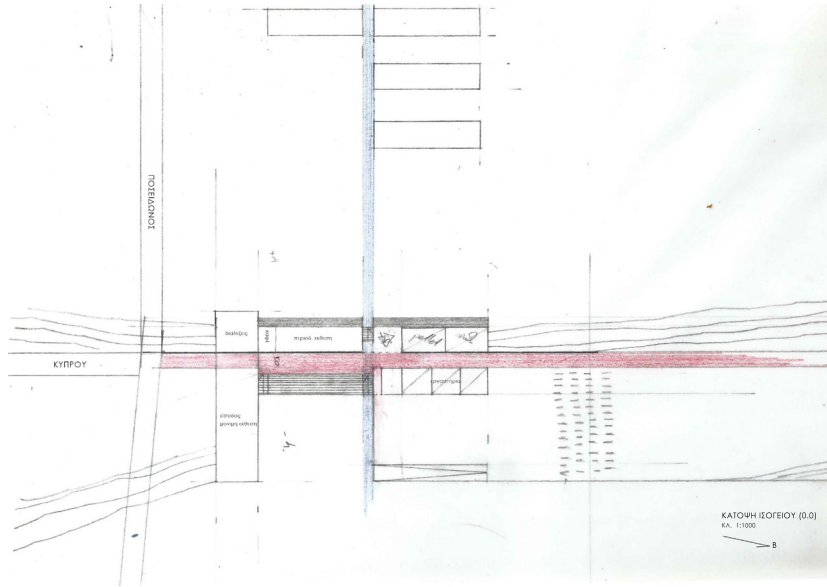

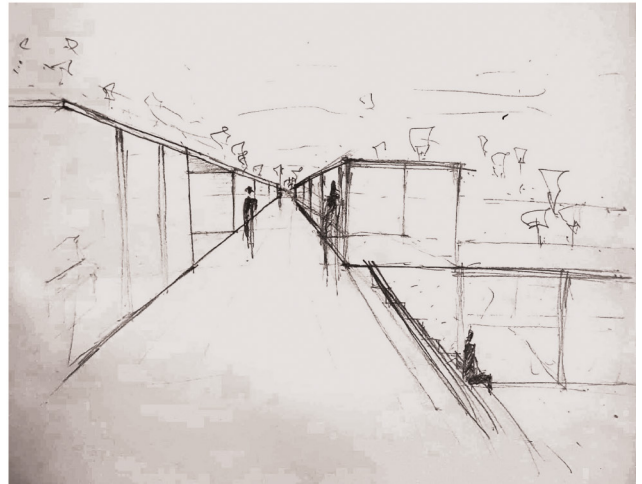
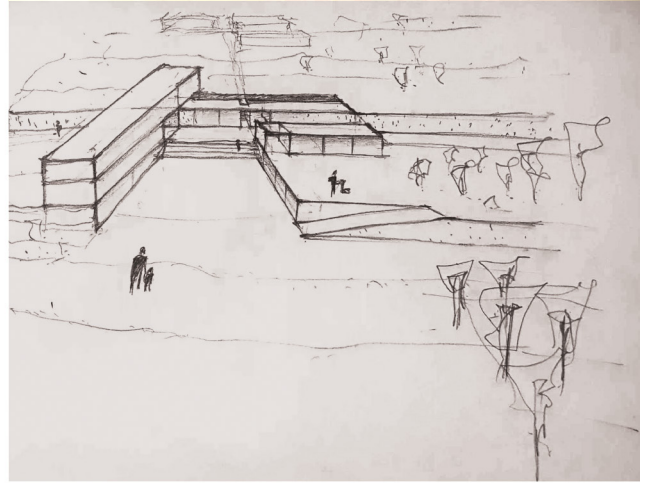
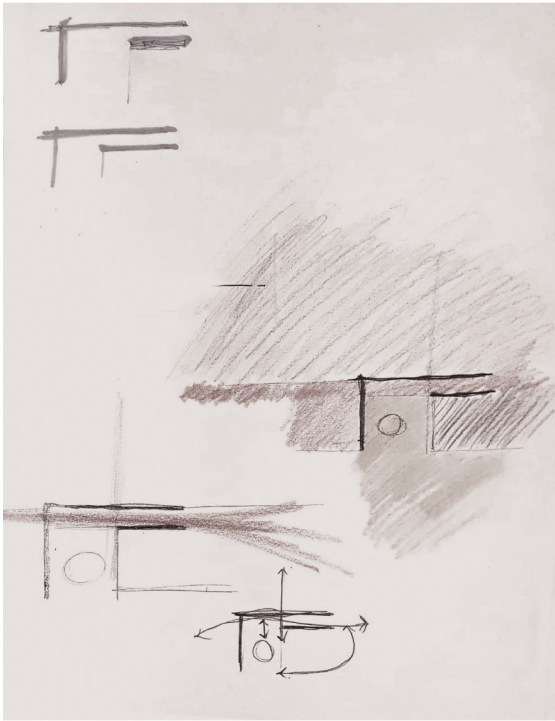
ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ 1:1000

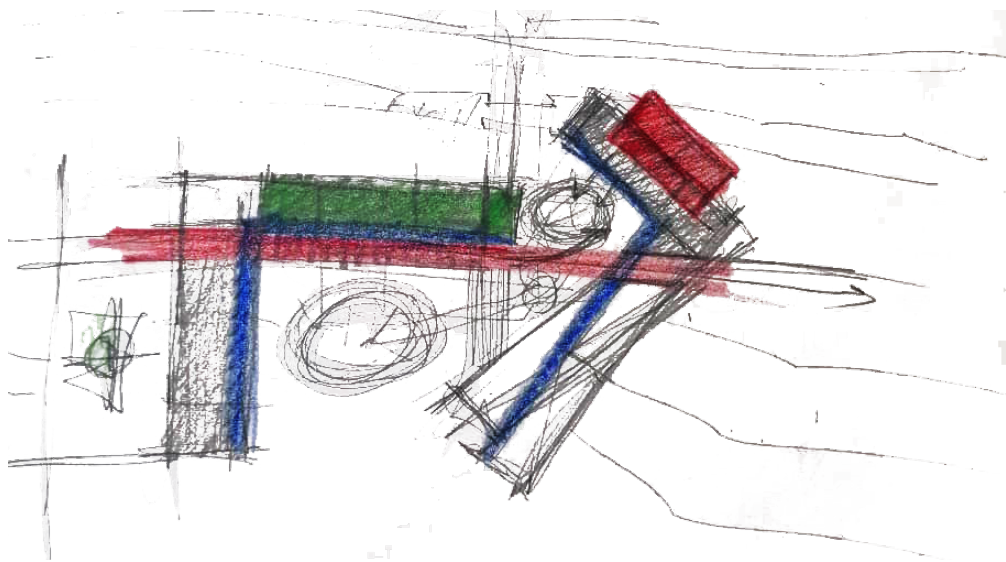
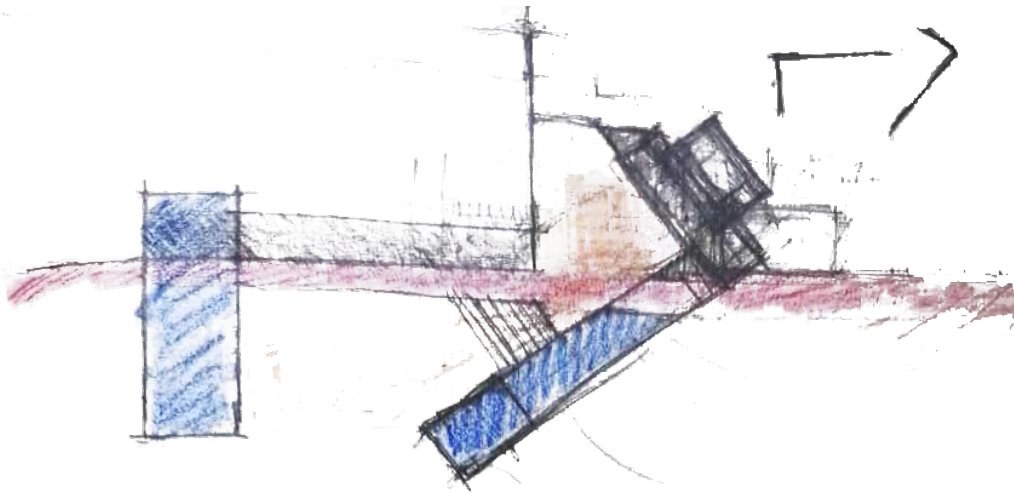

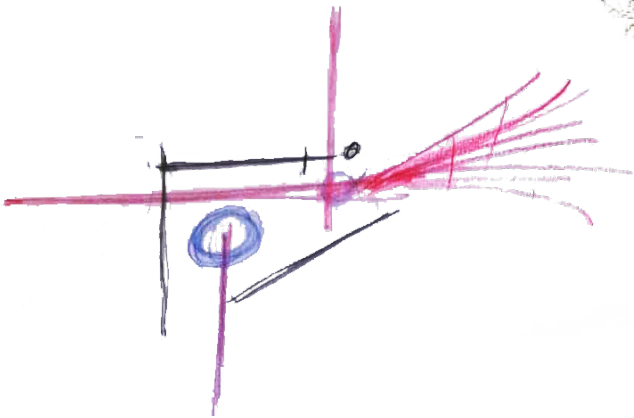
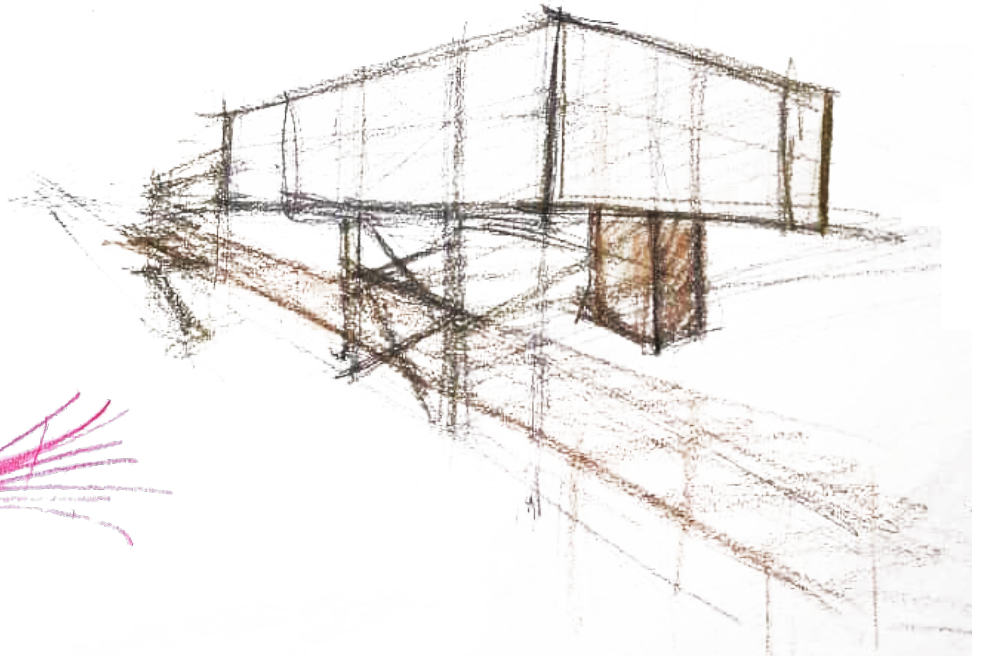
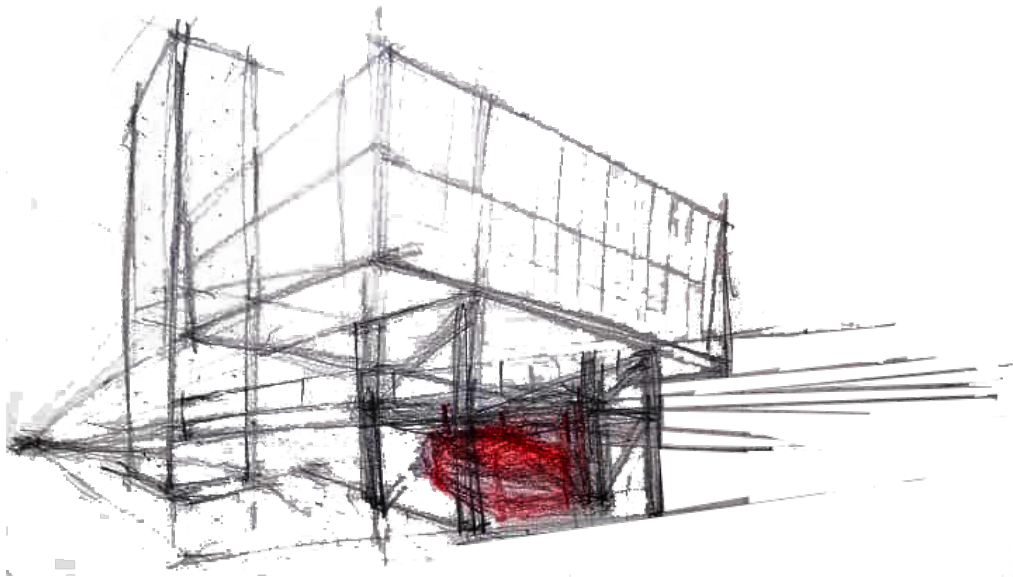

_ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

